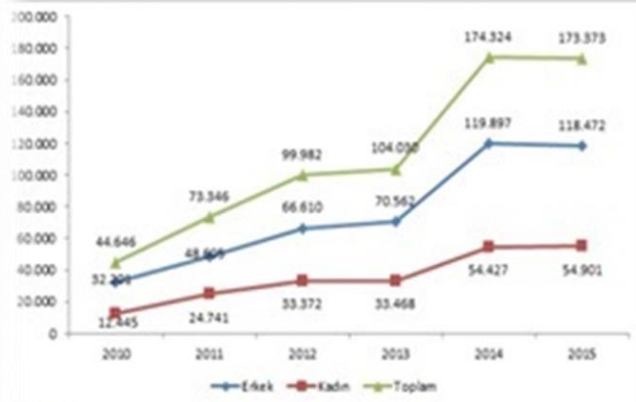

Yıllar itibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

2016

İSTANBUL

İŞGÜCÜ PİYASASI

ARAŞTIRMA

RAPORU

T.C.
TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
2016

YAZARLAR

Can Şenol AKANSU – İş ve Meslek Danışmanı

Hüseyin Can GENÇ – İş ve Meslek Danışmanı

Temuçin KAIN – İş ve Meslek Danışmanı

Yasin DEMİR – İş ve Meslek Danışmanı

Zülfükar AYRANCI – İş ve Meslek Danışmanı

Umut AYAR – İstatistikçi

SUNUŞ

İstanbul, stratejik konumunun verdiği güçle ülkemizin amaçlarına ulaşmasında sahip olduğu en önemli güçlerden biri, Türkiye'nin en kalabalık, ekonomik ve kültürel açıdan da en önemli şehridir. Türkiye'nin ekonomik, finansal, ticari, sosyal ve kültürel yaşamın her daim merkezinde yer almakta ve dünyanın ve ülkemizin yaşadığı hızlı teknolojik değişim ve dönüşüm sürecini en iyi şekilde yansıtmaktadır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. İşsizlik oranlarının yüksek olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışacak işgücü temininde ciddi sorunların yaşanmaktadır.

Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununu çözmeyi ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizlik ve mesleksizliği hedef alan aktif istihdam politikalarının belirlenmesi amacıyla işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için İstanbul İşgücü Piyasası Araştırması yapılmıştır.

Bu araştırmayla, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduklarını, ihtiyaç duyduğu elemanda aradığı nitelikler, bulmakta güçlük çektikleri mesleklerin hangi mesleklerden oluştuğunu belirlemek amacıyla İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzce işveren temsilcileri ile yüz yüze

görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır.

Yapılan bu araştırma ve çalışmanın başarıyla tamamlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Saygılarımla

Vasip ŞAHİN
İstanbul Valisi

ÖNSÖZ

Dört imparatorluğa başkentlik yapmış, bu sayede birçok kültürden izler taşıyan, Asya ve Avrupa'nın sınırı olması sebebiyle jeopolitik konumu, ekonomik, finansal, ticari, sosyal ve kültürel ve demografik yapısıyla ülkenin her zaman merkezinde yer almış, Dünya'nın en büyük metropollerinden biridir.

Türkiye nüfusunun %19'unun, işgücünün yüzde 21'inin yaşadığı, genç ve dinamik bir işgücüne sahip olan İstanbul'un, dünyada ve ülkemizde olduğu gibi en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün her geçen azalması, göçle gelenlerin eğitim seviyesinin düşük olması ve en önemlisi mesleki eğitim almamış olması işsizliği artırırken, işyerleri de yetişmiş, deneyimli nitelikli işgücünü bulmakta zorlanmaktadır.

İstihdamın artırılması, işsizliğin azaltılması ve toplumsal huzur ve refahın sağlanması için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi gerekmektedir. İŞKUR; uygulamış olduğu "Aktif İstihdam Politikalarıyla" İşsizlik ve mesleksizlikle mücadeleyi kendisine hedef olarak almıştır. Belirlemiş olduğu hedeflere ulaşmak için, öncelikle; Ülke çapında on ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran özel sektör işyerleriyle yüz yüze görüşerek kısa, orta ve uzun vadede ihtiyaç duyulan işgücünün hangi mesleklerden olduğunu ve temininde güçlük çekilen mesleklerin belirlenmesi için her yıl "İşgücü Piyasası Araştırması" yapmaktadır.

İstanbul'da 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında örnekleme yöntemi ile tespit edilen 7.670 20+ istihdamlı işyeri ile yüz yüze görüşme yapılarak "İşgücü Piyasası Araştırması" yapılmıştır. Yapılan bu çalışmayla ilimizdeki işyerlerinin ihtiyaç duymuş olduğu nitelikli işgücü açığı ve bu ihtiyacı gidermede karşılaştıkları sıkıntı ve sorunlar belirlenmiş olup, uyguladığımız "Aktif İstihdam Politikalarıyla" nitelikli işgücü açığının giderilmesine katkıda bulunacaktır.

Yapılan bu çalışmanın İstanbul'a ve Türkiye'ye hayırlı olmasını diler, raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm personelimize ve araştırmamıza destek veren işverenlerimize teşekkür ederim.

Saygılarımla

F. Eren TÜRKMEN
İl Müdürü V.
İstanbul Çalışma ve İş Kurumu

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	viii
YÖNETİCİ ÖZETİ	ix
GİRİŞ	1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	2
İŞKUR GÖSTERGELERİ.....	4
Kayıtlı İşsiz.....	4
Açık İşler.....	6
İşe Yerleştirmeler	7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri	9
İşsizlik Ödeneği.....	11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	15
İşyeri Verileri	15
Mevcut İstihdam	25
AÇIK İŞLER.....	29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	48
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	56
SONUÇ	63
KAYNAKÇA	65
EKLER	66
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	66
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI	74
EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ.....	76

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2015).....	2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015).....	6
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)	7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)	9
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015).....	10
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)	11
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015).....	11
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları	15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	23
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	25
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	27
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı.....	28
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	28
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı	30
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	31
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	35
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı	37
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi	38
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması.....	39
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı	40
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları.....	41
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı.....	41
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi.....	43
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	44
Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması	45
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	46
Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler.....	47
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	49
Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	51
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri.....	54
Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	55
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	56
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi.....	57
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi.....	58
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2015)	3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)	5
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)	6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)	8
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı	16
Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	17
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı	18
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı.....	19
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı	20
Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı	21
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları.....	22
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	22
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu.....	24
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	26
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı.....	29
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları	32
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları.....	32
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	33
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı.....	36
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	37
Şekil 23: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı	39
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	48
Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı.....	49
Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı	50
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	52
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri	53
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO	60
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri	61

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK' in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2015 yılı verilerine göre İstanbul ilinde İşgücüne Katılma Oranı yüzde 54,4; İstihdam Oranı yüzde 47,4 ve İşsizlik Oranı yüzde 12,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte İstanbul ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasından yüksektir. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasının çok üstündedir. 2015 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 10,3 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. İstanbul ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 309 bin 803'dür. Bu sayının yüzde 46,0'sı kadınlardan, yüzde 54,0'ü de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında İstanbul ilinde 509 bin 939 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 173 bin 373 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 31,7'sini kadınlar, yüzde 68,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. İstanbul İl Müdürlüğüne düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 85,6'sı bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş) ve Satış Danışmanı meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise İstanbul İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 20+ istihdamlı 7.670 işyeri ziyaret edilmiş olup veri derlenen işyeri sayısı 33.615'tir. İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 2 milyon 157 bin 944 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 1 milyon 481 bin 42 çalışan erkeklerden, 676 bin 902 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 31'i, kadınların ise yüzde 27'si İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 64,2 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 265,4'dür. İstanbul ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Profesyonel Meslek Mensupları ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarıdır.

İstanbul ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde de açık iş oranı yüzde 1,5 olup, İstanbul ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalaması ile aynıdır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,2 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. İstanbul ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en

fazla açık işin Hizmet ve Satış elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 23,7'dir. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,6 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. İstanbul ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Pazarlamacı, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi Elemanıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 53,8'i için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

İstanbul ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 35,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. İstanbul ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 29'u söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. İstanbul ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Garson (Servis elemanı) ve Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedir. İstanbul ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İstanbul ilinde işverenlerin yüzde 16,2 'si istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, Türkiye genelinde yüzde 3,9 ve İstanbul ilinde yüzde 4,3 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

İstanbul İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. İstanbul İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılara ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye’de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye’de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR’u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için İstanbul ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek İstanbul ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşılarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin bulunduğu ortam olan işgücü piyasalarının etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşamamaktadır. Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında İstanbul TR10 olarak 81 il arasında tek başına sınıflandırılmıştır. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde İstanbul ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2015)

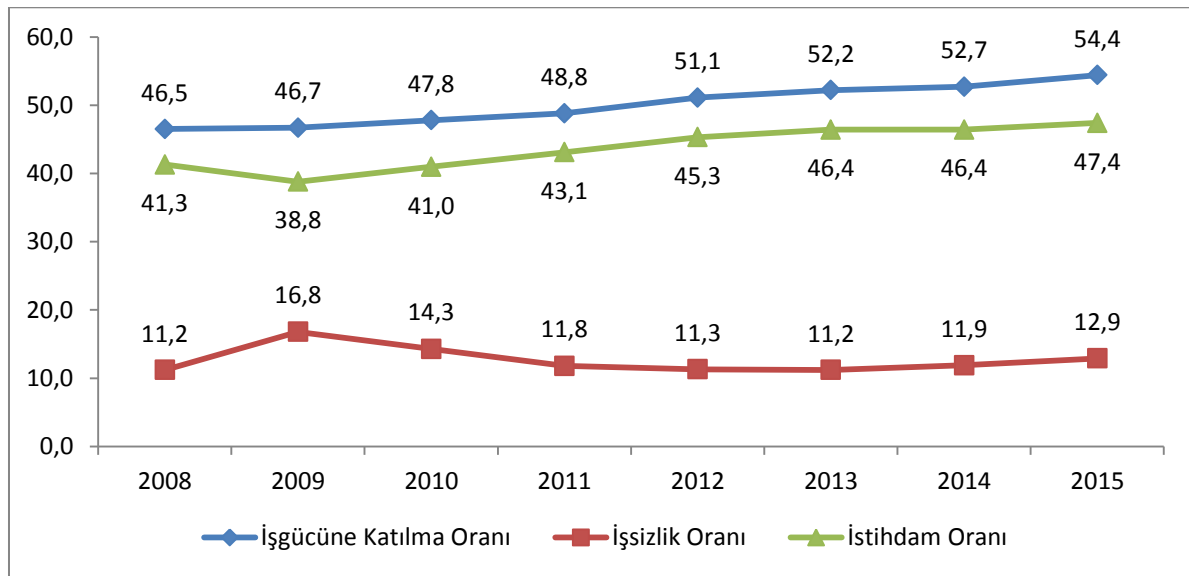
Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	46,5	41,3	11,2
2009	46,7	38,8	16,8
2010	47,8	41,0	14,3
2011	48,8	43,1	11,8
2012	51,1	45,3	11,3
2013	52,2	46,4	11,2
2014	52,7	46,4	11,9
2015	54,4	47,4	12,9

Kaynak: TÜİK

Tablo 1’de İstanbul ili için TÜİK’in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler

ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2015)

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2015 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. İstanbul ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2009 yılında 2008 yılına göre 0,2 puanlık bir artış gerçekleşirken istihdam oranında 2,5 puanlık bir azalış görülmektedir.

İstanbul' un işsizlik oranlarının yıllara göre dağılımına bakıldığında 2008 yılında %11,2 olan işsizlik oranı küresel krizin esas etkisini göstermesiyle 2009 yılında %16,8 oranına yükselmiştir. İşsizlik oranındaki bu artışa neden olan küresel krizin etkilerini azaltmak adına yürütülen aktif istihdam politikaları etkisini göstermiş ve işsizlik 2010 yılında %14,3 oranına, 2011 yılında yüzde 11,8 ve 2013 yılında yüzde 11,2 oranına gerilemiştir. 2014 yılında artarak yüzde 11,9 ve 2015 yılında 12,9 olarak gerçekleşmiştir.

İstanbul ilinde son 5 yıla bakıldığında küresel krize rağmen istihdam oranında sürekli artış görülmektedir. 2015 yılında Türkiye’de istihdam oranı ise yüzde 46,0 olarak gerçekleşmiş olup, İstanbul ili 1,4 puanlık bir farkla bu oranın üstünde bulunmaktadır.

İstihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasına göre yüksek, işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının çok üstündedir. Bunun sebebi İstanbul işgücü piyasasında “Tarım” sektörü payının binde 7 olmasıdır. Türkiye tarım dışı işsizlik oranları İstanbul işsizlik oranlarına yakındır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

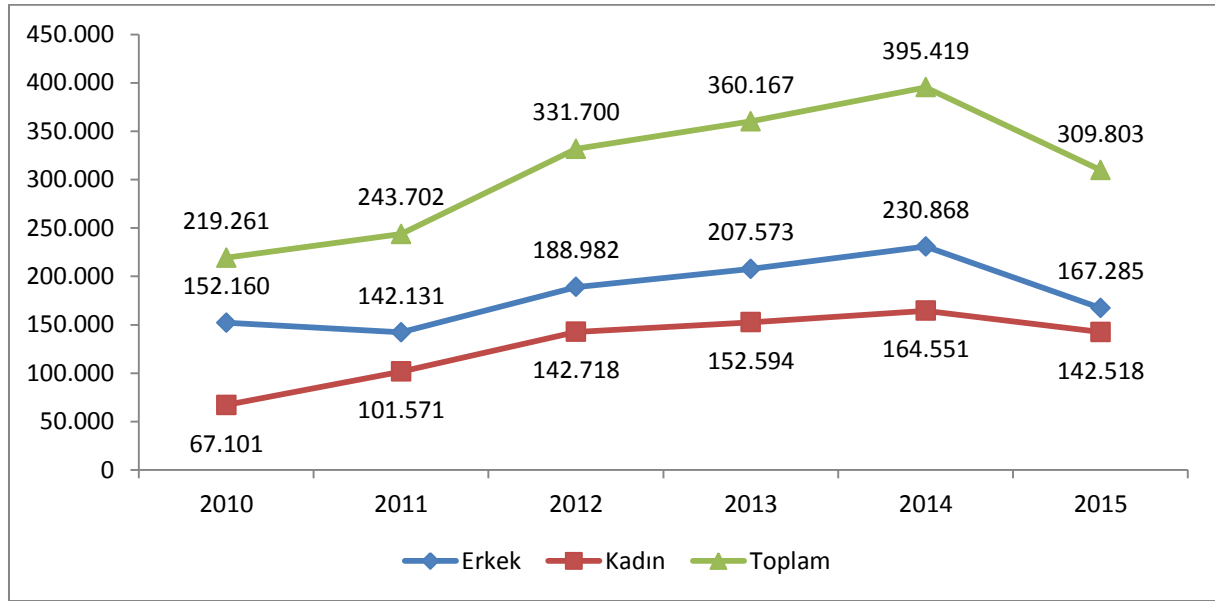
İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR’un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR’a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıтта kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2’de yıllar itibariyle İstanbul ili için İŞKUR’a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında İstanbul ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 219 bin 261 kişinin 152 bin 160'ı erkeklerden, geri kalan 67 bin 101 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 309 bin 803 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 67 bin 101 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 112,4 oranında artışla 142 bin 518'e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi İstanbul işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden işçisi (Genel)	24.936
Satış Danışmanı	11.342
Büro Memuru (Genel)	11.070
Temizlik Görevlisi	10.087
Ön Muhasebeci	7.584
Makineci (Dikiş)	7.433
Sekreter	6.634
Çaycı	6.317
Muhasebeci	6.212
Şoför-Yük Taşıma	4.740
Diğer Meslekler	213.448
Toplam	309.803

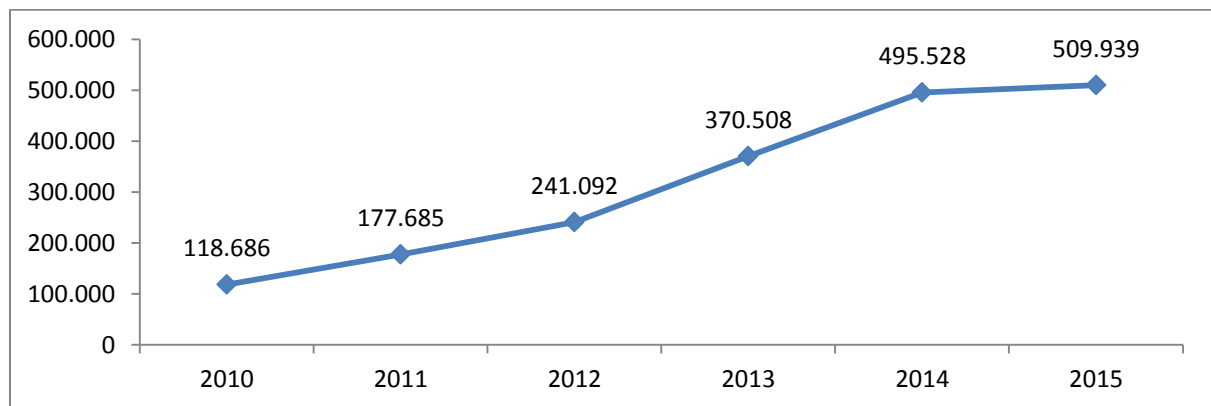
Kaynak: İŞKUR

Tablo 2’de İstanbul ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsiz olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte İstanbul ilinde Kuruma kayıtlı 24 bin 936 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı ve Büro Memuru (Genel) gibi meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Temizlik Görevlisi, Ön Muhasebeci, Makineci (Dikiş), Sekreter, Çaycı, Muhasebeci ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri izlemiştir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 118 bin 686 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 509 bin 939 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	137.575
Temizlik Görevlisi	33.166
Satış Danışmanı	27.223
Güvenlik Görevlisi	22.082
Büro Memuru (Genel)	19.509
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	18.075
Reyon Görevlisi	15.040
Kasiyer	10.069
Garson (Servis Elemanı)	9.978
Beden İşçisi (İnşaat)	9.374
Diğer Meslekler	207.848
Toplam	509.939

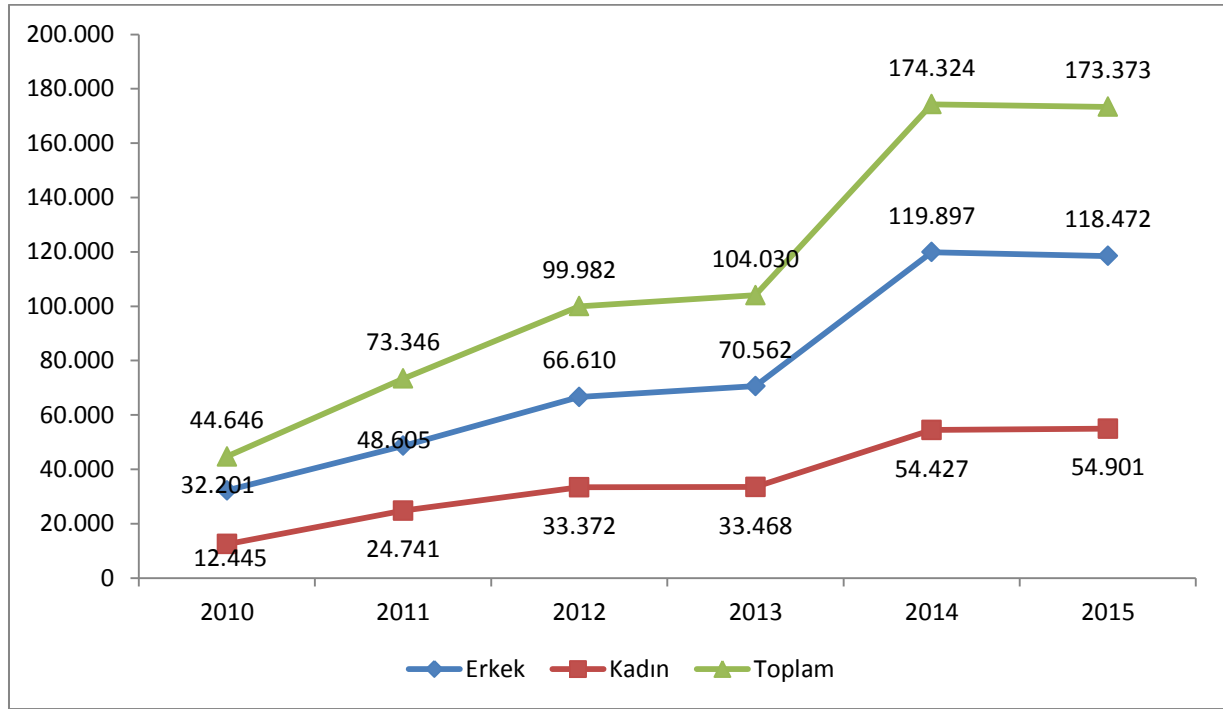
Kaynak: İŞKUR

İstanbul ilinde 2015 yılında 509 bin 939 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almıştır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinden sonra en fazla açık iş, Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı mesleklerinde görülmektedir. Daha sonra bu meslekleri Güvenlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Reyon Görevlisi, Kasiyer, Garson (Servis Elemanı) ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri takip etmektedir. Açık işlerdeki meslekler değerlendirildiğinde hizmet sektörü alanında çalışan meslekler olduğu görülmüştür. İstanbul' da istihdamın yüzde 63'ünün hizmetler sektörünün yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiği söylemek mümkündür.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. İstanbul ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin yıllar itibariye sayısal artışına bakacak olursak, İŞKUR son yıllardaki değişime ve gelişime ayak uydurması, işverenlere daha iyi hizmet sunma çalışmaları, işyeri ziyaretleriyle işverenlere daha fazla hizmet ve kaliteli götürmesi ve özel sektörde eleman ihtiyacını karşılama çabası bu artışta önemli etken olmuştur. Açık işlerdeki artış oranı işe yerleştirmede de etkisini göstermiş ve işe yerleştirme sayılarında da artış olmuştur.

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 44 bin 646 olan İstanbul ilinde işe yerleştirilenlerin 32 bin 201'i erkeklerden, geri kalan 12 bin 445 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Yıllara göre işe yerleştirmelere bakıldığında 2010 yılından itibaren sürekli artış görülmektedir. 2010 yılından 2015 yılına işe yerleştirme sayısı yaklaşık 4 kat artarak, 2015 yılında İstanbul ilinde 173 bin 373 kişinin İŞKUR tarafından işe yerleştirildiği görülmektedir. Bu sayının yüzde 68,3'ünü erkekler, yüzde 31,7'sini ise kadınlar oluşturmaktadır.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	47.500
Temizlik Görevlisi	15.536
Satış Danışmanı	12.768
Güvenlik Görevlisi	8.553
Büro Memuru (Genel)	7.342
Beden İşçisi (İnşaat)	7.201
Reyon Görevlisi	6.974
Beden İşçisi (Temizlik)	6.729
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	4.353
Kasiyer	3.689
Diğer Meslekler	52.728
Toplam	173.373

Kaynak: İŞKUR

İstanbul ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. İstanbul ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 173 bin 373 işe yerleştirmenin 47 bin 500'ü bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Güvenlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (İnşaat), Reyon Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Kasiyer meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında İstanbul ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	592	11.319	5.963	17.189	382	9.409	6.937	37.917	156	6.982
2014	507	10.005	1.462	3.829	259	5.987	2.228	19.821	111	2.456
2013	574	11.761	1.222	3.818	129	3.175	1.925	18.754	58	1.757
2012	1.304	26.095	715	2.453	222	5.441	2.241	33.989	105	4.642
2011	879	15.061	539	1.615	141	3.350	1.559	20.026	82	2.538
2010	1.148	21.221	175	528	64	1.514	1.387	23.263	72	5.792

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 6 bin 937 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 37 bin 917 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında bin 387 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 6 bin 937'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 23 bin 263 iken 2015 yılında 37 bin 915 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 175 programın açıldığı ve bu programlardan 528 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 5 bin 963 program açılmış ve 17 bin 189 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 592 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 11 bin 319 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 64 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 382'e yükselmiş ve katılımcı sayıları da bin 514'ten 9 bin 409'a yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dâhilinde ise 2015 yılında 156 program düzenlenmiş olup bu programlardan 6 bin 982 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. İstanbul ilinde 2015 yılında toplam 298 bin 52 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 171 bin 877'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	298.052	171.877
2014	246.562	142.104
2013	210.790	123.026
2012	183.893	108.301
2011	143.604	100.232
2010	134.362	101.025

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindeki bulunmektedir.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	8.907
Makineci (Dikiş)	6.067
Satış Danışmanı	5.541
Muhasebeci	4.804
Ön Muhasebeci	3.909
Temizlik Görevlisi	3.694
Büro Memuru (Genel)	3.438
Şoför-Yük Taşıma	3.314
Sekreter	2.780
Çaycı	2.588
Diğer Meslekler	126.835
Toplam	171.877

Kaynak: İŞKUR

İstanbul ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer

almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görölmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 8 bin 907 kişinin işsizlik ödeneği almaya hak kazandığı görölmektedir. Bu mesleği Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Muhasebeci, Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), şoför-Yük Taşıma, Sekreter ve Çaycı meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde İstanbul ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında İstanbul ilinde 33.615 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 2 milyon 157 bin 944 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

İstanbul ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de İstanbul ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	11.471
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	6.652
İnşaat	4.378
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2.043
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.767
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1.683
Ulaştırma ve Depolama	1.671
Bilgi ve İletişim	823
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	765
Eğitim	626
Diğer Hizmet Faaliyetleri	454
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	386
Gayrimenkul Faaliyetleri	311
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	205
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	139
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	124
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	117
Toplam	33.615

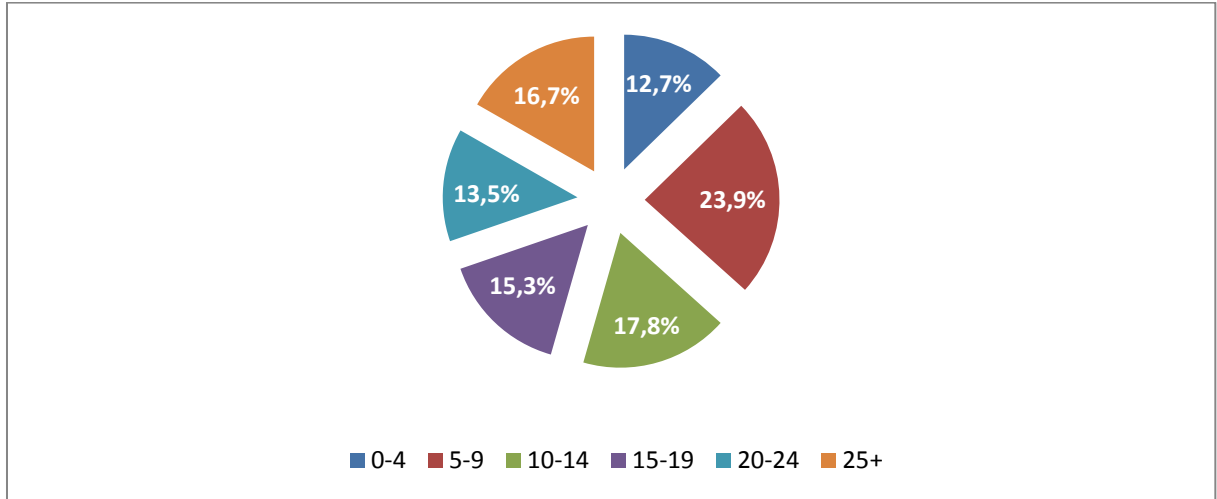
Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. İstanbul ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 34,1’i İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün İstanbul

için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü İstanbul ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda İstanbul ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 19,8'i bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasının üzerinde bir oran olarak gerçekleşmiştir. İstanbul ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Ancak bu tablo okunurken İstanbul ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

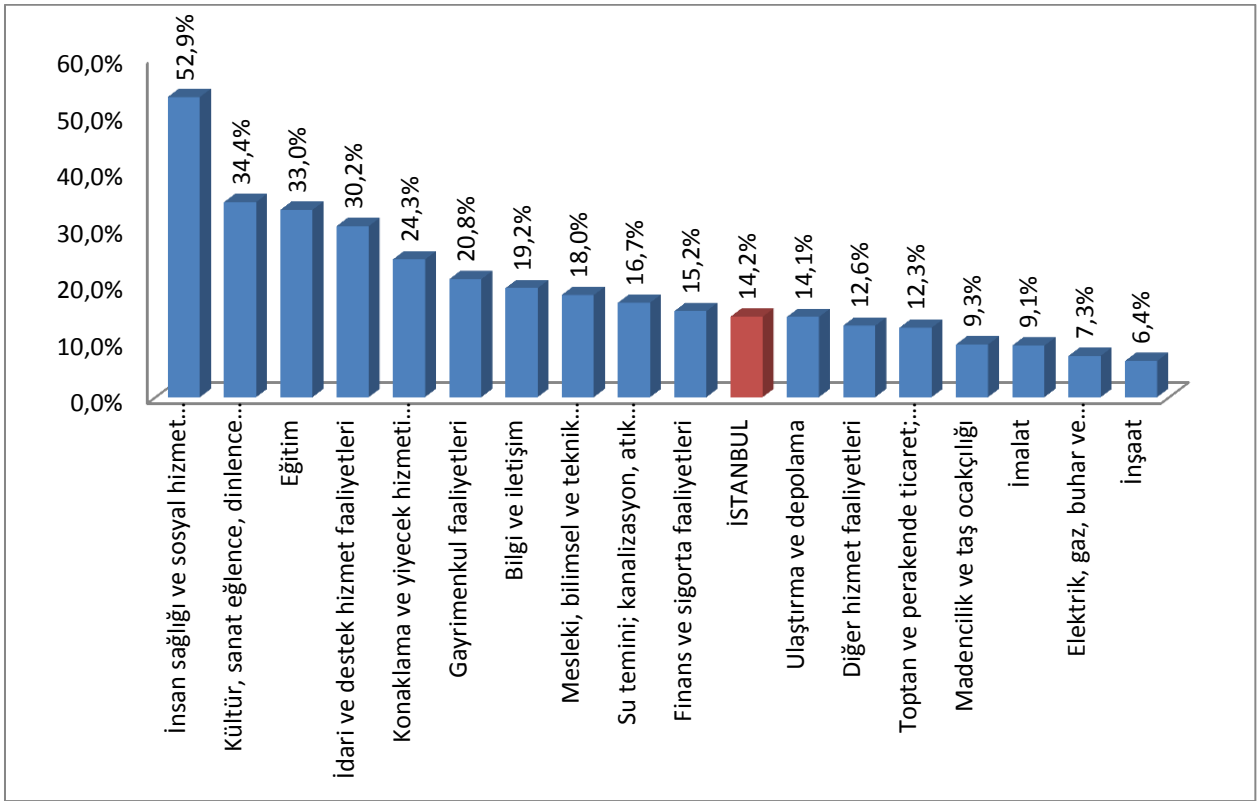
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 5'te görüldüğü üzere İstanbul ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23,9'u 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 17,8'dir. İşyerlerinin yarısından fazlası 0-14 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 3 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

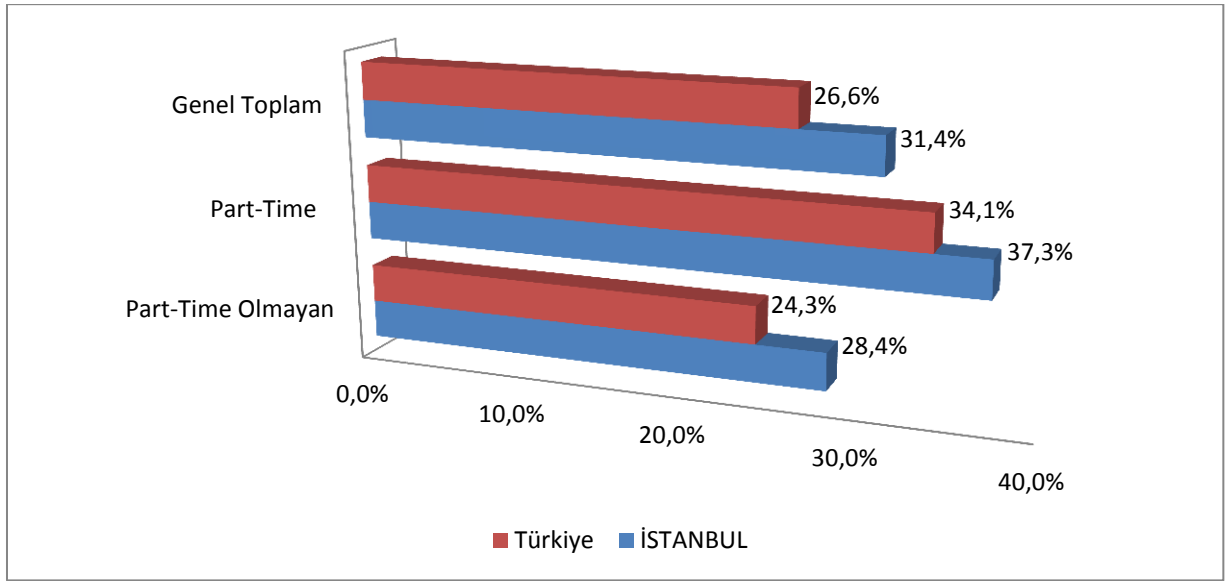

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 52,9'unda part-time çalışan bulunmaktadır. İstanbul ili genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. İstanbul ilinde ikinci sırada Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 34,4'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü ve dördüncü sırada ise yüzde 33 ile Eğitim sektörü ve yüzde 30,2 İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

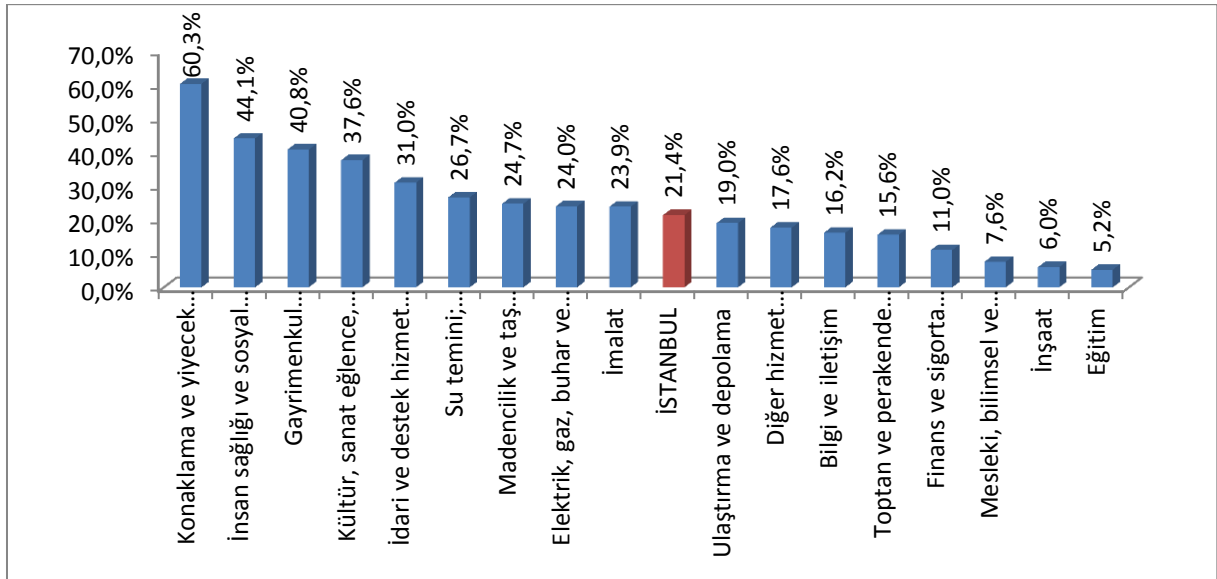
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken İstanbul ilinde bu oran yüzde 31,4 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre İstanbul ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 37,3 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 28,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. İstanbul ilinde Türkiye'de olduğu gibi part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemiştir.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

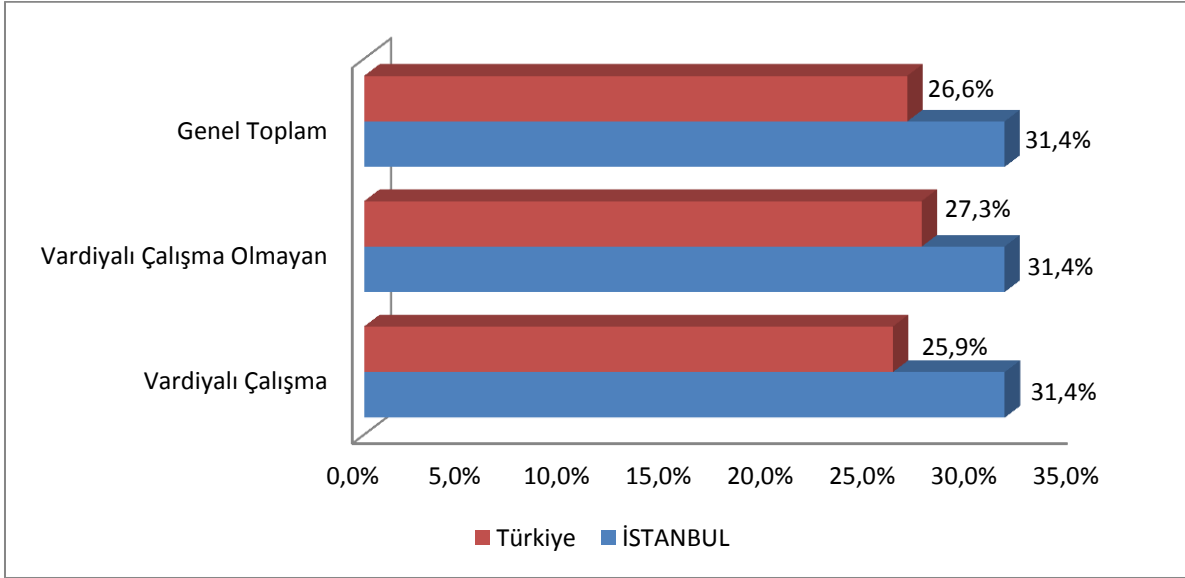

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde işyerlerinin yüzde 21,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. İstanbul ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe görünmektedir. Eğitim sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. Eğitim sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

İstanbul ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım, İmalat sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

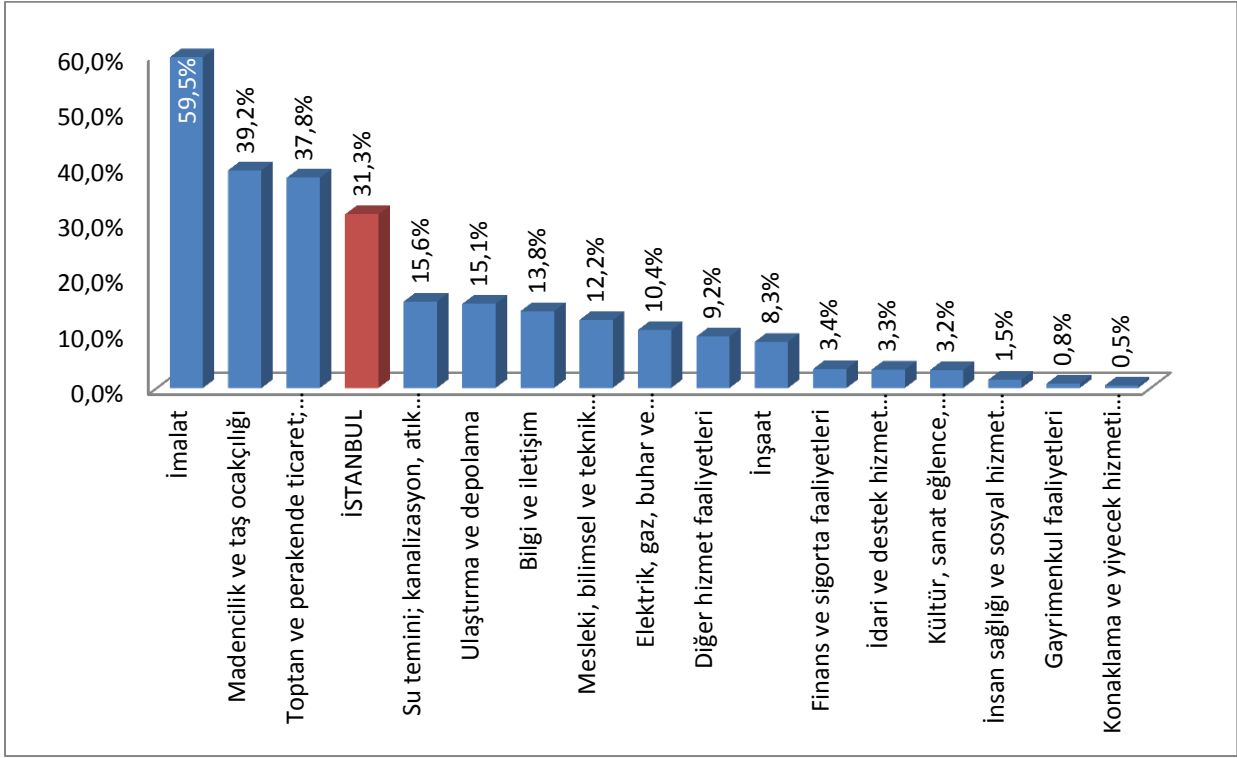
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerinde oranlar aynı olup, çalışanların yüzde 31,4'ü kadın, yüzde 68,6'sı ise erkeklerden oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,4 puan bir farkla fazladır.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

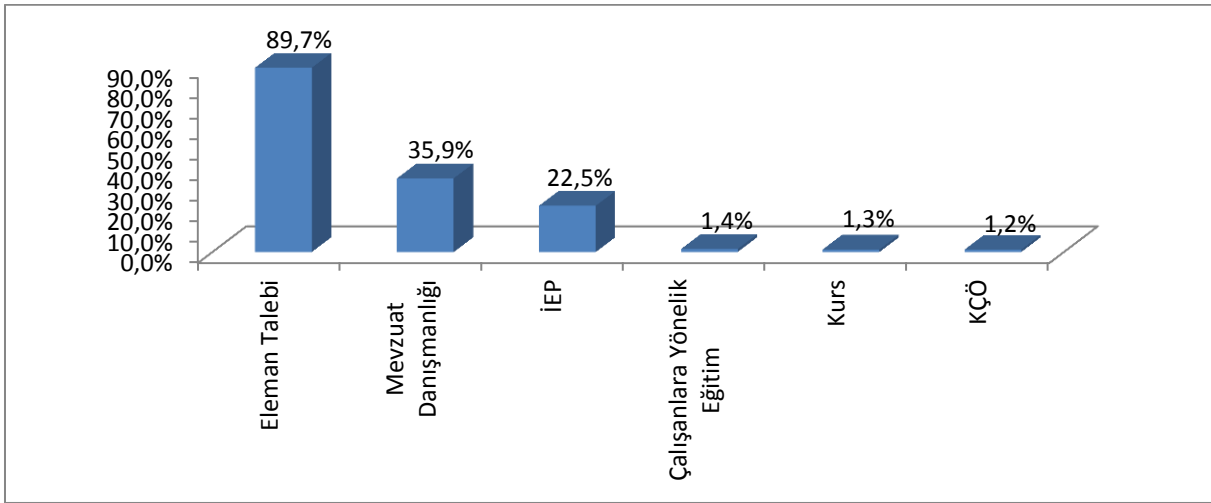

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde 17 sektörden 16 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 59,5'i ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 39,2 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü, üçüncü sırada yüzde 37,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörü bulunmaktadır. Bu üç sektör ihracat yapma oranı anlamında İstanbul ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve İstanbul ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55 ile İmalat ve yüzde 30,1 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün İstanbul ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. İstanbul ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

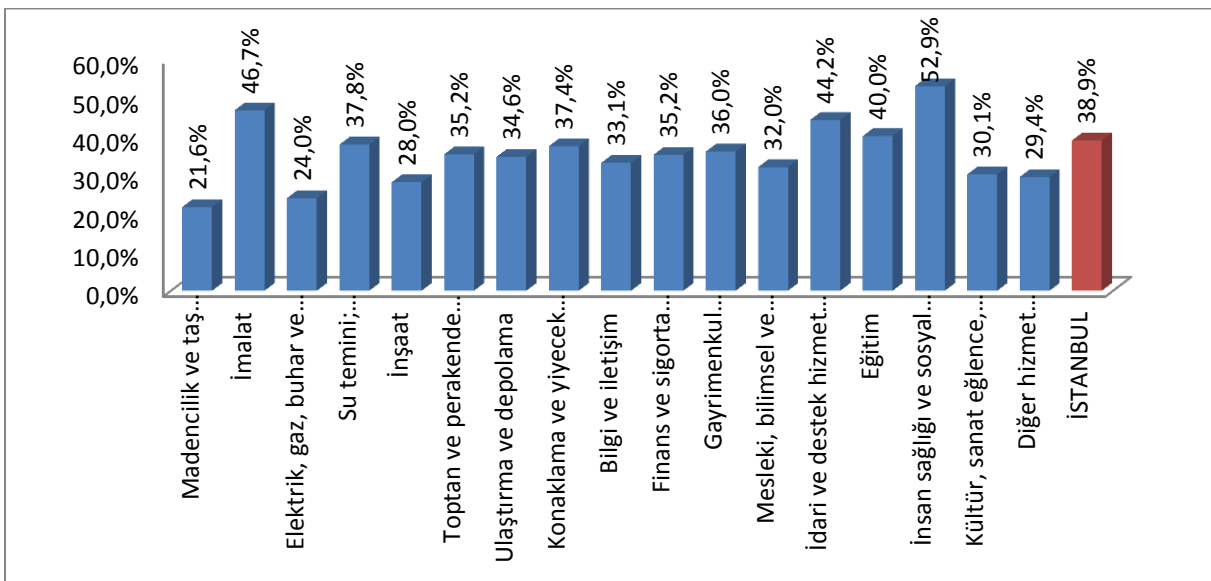

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 38,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşmiştir, bu oran İstanbul ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 89,7'si İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 35,9'u mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi İstanbul ilinde yüzde 22,5 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12’de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. İstanbul ilinde yüzde 52,9 oranı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, yüzde 46,7 ile İmalat, yüzde 44,2 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 40 ile Eğitim sektörleri İstanbul ili ortalaması üzerinde görülmektedir. En az oranda faydalanan sektörler ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile İnşaat sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,00%	85,71%	4,76%	0,00%	0,00%	33,33%
İmalat	1,58%	93,31%	19,13%	1,67%	1,76%	40,39%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,00%	91,30%	39,13%	0,00%	0,00%	39,13%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	8,82%	88,24%	23,53%	2,94%	2,94%	44,12%
İnşaat	0,69%	90,34%	12,41%	0,69%	0,00%	35,17%
Toptan ve Perakende Ticaret	2,15%	90,13%	29,61%	0,86%	1,29%	36,48%
Ulaştırma ve Depolama	1,41%	88,73%	14,08%	1,41%	1,41%	26,76%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,00%	86,25%	28,75%	0,00%	0,00%	26,25%
Bilgi ve İletişim	2,33%	72,09%	32,56%	0,00%	0,00%	25,58%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1,96%	82,35%	13,73%	0,00%	1,96%	39,22%
Gayrimenkul Faaliyetleri	4,44%	86,67%	13,33%	2,22%	0,00%	26,67%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1,82%	74,55%	34,55%	3,64%	1,82%	34,55%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,93%	90,65%	22,43%	0,00%	1,87%	28,04%
Eğitim	0,00%	89,13%	15,22%	0,00%	0,00%	28,26%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,00%	87,50%	40,28%	0,00%	0,00%	37,50%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0,00%	85,71%	17,86%	0,00%	0,00%	42,86%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,00%	68,57%	37,14%	2,86%	2,86%	25,71%
İSTANBUL	1,43%	89,71%	22,51%	1,17%	1,26%	35,88%

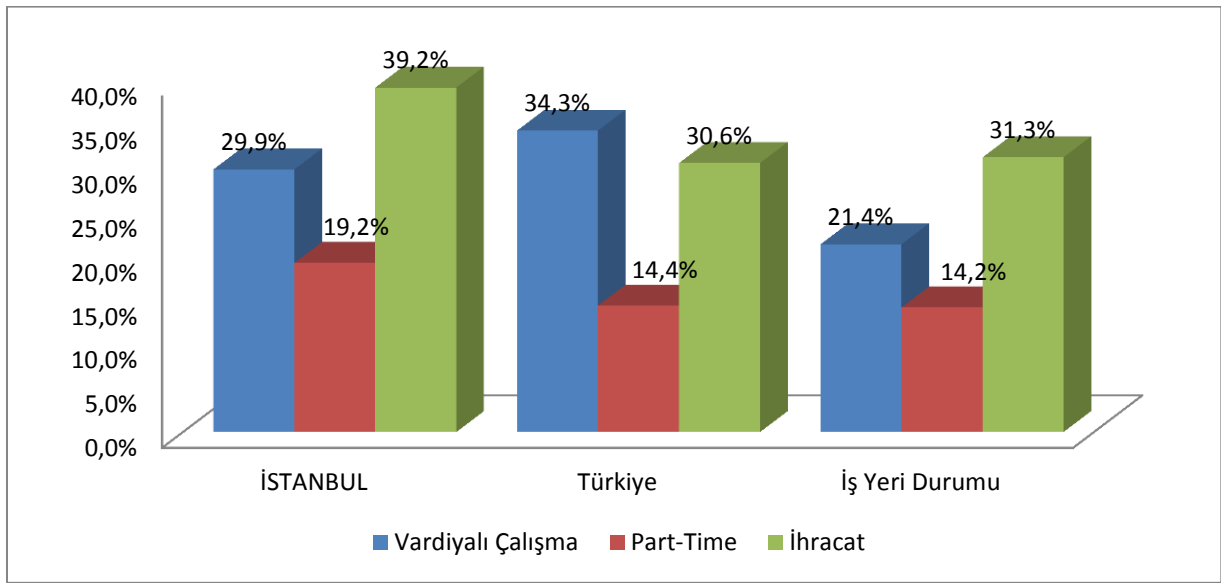
Kaynak: İPA 2016

Sektörlerin İŞKUR’un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9’da yer almaktadır. İşbaşı Eğitim Programının mevzuatında yapılan değişiklik ile birlikte geçen yıla oranla İşbaşı Eğitim Programında kayda değer bir artış görülmektedir. Mevzuat danışmanlığında da geçen yıla oranla önemli bir artış yaşanmıştır.

Sektörlerin geneline bakıldığında tüm sektörlerde Eleman Talebi İŞKUR Hizmetlerinden faydalanma oranlarında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları İstanbul ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. İstanbul ilinde ise bu oran yüzde 29,9 olarak gerçekleşmiştir. Ancak İstanbul ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 21,4'u vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Part-Time çalışmaya bakıldığında İstanbul ilinde %19,2 oranı ile Türkiye ortalaması olan 14,4'ün üzerinde görülmektedir. İstanbul'da araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 14,2'sinde Part-Time çalışma yapılmaktadır.

İstanbul ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma, part-time ve ihracat yapmaktadır.

Mevcut İstihdam

İstanbul ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 2 milyon 157 bin 944 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 1 milyon 481 bin 42 çalışan erkeklerden, 676 bin 902 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

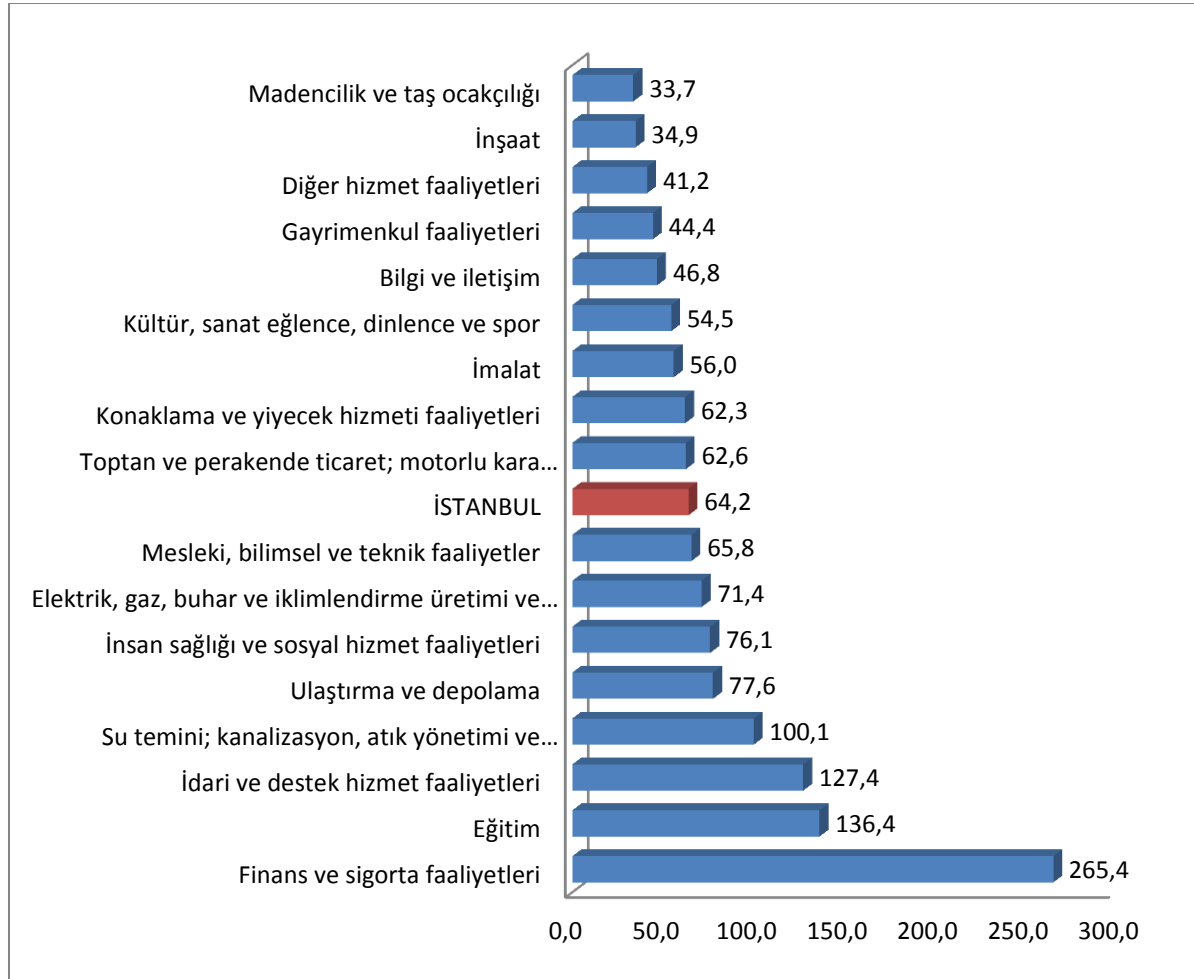
Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4.012	668	4.680
İmalat	460.383	181.767	642.150
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6.749	1.604	8.353
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	11.646	718	12.364
İnşaat	134.067	18.800	152.868
Toptan ve Perakende Ticaret	285.358	131.216	416.574
Ulaştırma ve Depolama	107.150	22.606	129.756
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	96.455	30.707	127.162
Bilgi ve İletişim	26.396	12.137	38.533
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	48.411	53.973	102.384
Gayrimenkul Faaliyetleri	9.693	4.118	13.811
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	68.127	42.525	110.652
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	145.916	79.260	225.176
Eğitim	34.335	51.124	85.460
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	21.856	36.304	58.160
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	8.019	3.150	11.169
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12.468	6.225	18.693
Toplam	1.481.042	676.902	2.157.944

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; İstanbul ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün İstanbul ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 31 oranında, kadınlarda ise yüzde 27 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 69'luk ve yüzde 73'lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 29,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te İstanbul ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 64,2 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 265,4; ikinci sırada bulunan Eğitim sektöründe 136,4 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe 127,4 kişi istihdam edilmektedir. Çalışan sayı ortalamasının en az olduğu sektör Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olarak görülmektedir. İstanbul'da bu sektördeki çalışan sayısının

az olmasının nedeni Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	163.465	130.419	293.884
Hizmet ve Satış Elemanları	232.139	109.340	341.480
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	180.904	77.839	258.743
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	3.701	84	3.785
Profesyonel Meslek Mensupları	201.845	172.113	373.958
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	210.682	43.178	253.860
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Prof. Meslek Mensupları	172.056	61.923	233.980
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	244.717	50.822	295.539
Yöneticiler	71.531	31.182	102.714
Toplam	1.481.042	676.902	2.157.944

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 17,3'ü, erkek çalışanların yüzde 13,6'sı ve kadın çalışanların yüzde 25,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almakta ve yüzde 15,8 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 82,8 oranında erkeklerin, yüzde 17,2 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. İstanbul ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibarıyla ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	157.330	78.884	236.215
5-9	273.413	119.007	392.419
10-14	255.750	97.213	352.963
15-19	180.619	97.875	278.494
20-24	306.011	145.355	451.366
25+	307.920	138.567	446.487
Toplam	1.481.042	676.902	2.157.944

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12’de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Toplam çalışan içerisinde kadınların oranı yüzde 31,4 iken erkeklerin oranı yüzde 68,6’dır. İşyeri yaşına göre bu oranlar fazla oynamamaktadır. Erkek ve Kadın çalışanların 20 ve üzeri yaşında olan işyerlerinde daha fazla olduğu görülmektedir. Her 10 erkek ve kadın çalışandan 4’ü bu yaş aralığındaki işyerlerinde çalışmaktadırlar. Kadın çalışanların oranı erkeklere göre hiçbir yaş aralığında daha fazla olmamakla birlikte, yüzde 35,1 ile en yoğun olduğu 15-19 yaş aralığındaki işyerlerindedir.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Güvenlik Görevlisi	Diğer Personel ve Meslek Uzmanları	Diğer Personel ve Meslek Uzmanları
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Diğer Personel ve Meslek Uzmanları	Makineci (Dikiş)	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı	Muhasebeci	Makineci (Dikiş)
Reyon Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı
Şoför-Yük Taşıma	Bankacılık ve Sigortacılık Meslek Elemanı	Reyon Görevlisi
Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Reyon Görevlisi	Muhasebeci
Büro Memuru (Genel)	Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Müşteri Temsilcisi	Bankacılık ve Sigortacılık Meslek Elemanı

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran mesleklere bakıldığında sırasıyla Diğer Personel ve Meslek Uzmanları, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi meslekleri olarak görülmektedir. Cinsiyete göre çalışan sayılarında bu ilk üç meslek içerisinde Erkek çalışan sayıları için sıralaması farklı olsa da aynı meslekler görülürken, Kadın çalışanlarda Makineci (Dikiş) mesleği üçüncü sırada yer almaktadır.

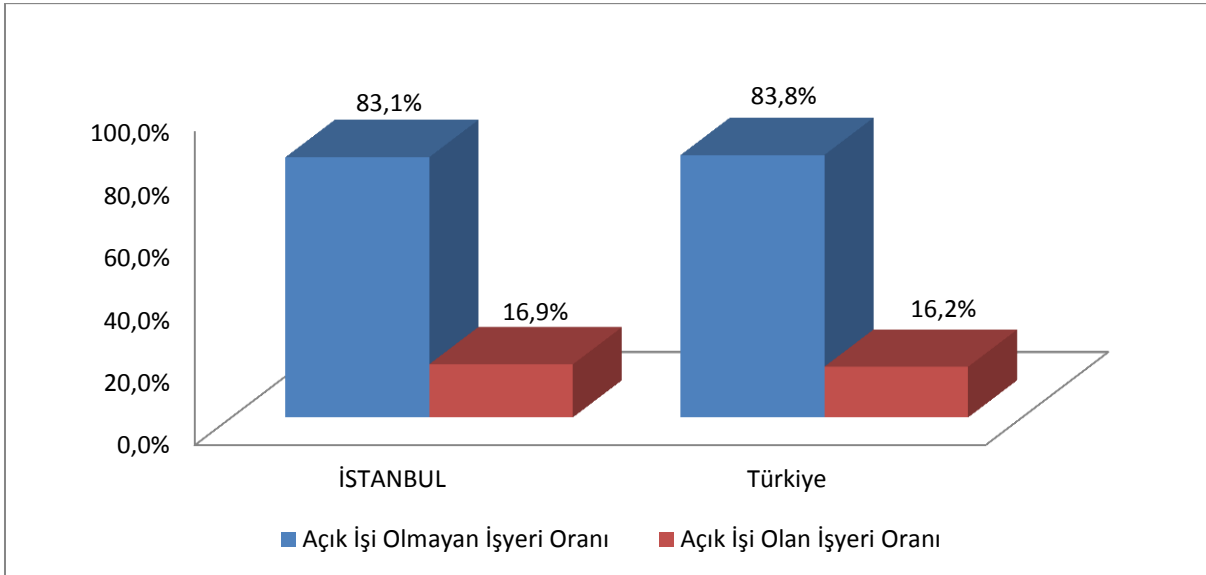

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 16,9'unda açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasından yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

İstanbul ilinde 33 bin 615 işyerinden 33 bin 580 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	33
İmalat	13.926
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	84
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	71
İnşaat	1.541
Toptan ve Perakende Ticaret	6.723
Ulaştırma ve Depolama	1.720
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2.224
Bilgi ve İletişim	469
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	418
Gayrimenkul Faaliyetleri	90
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	949
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3.754
Eğitim	387
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	669
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	99
Diğer Hizmet Faaliyetleri	423
Toplam	33.580

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 33 bin 580 kişilik açık işin yüzde 41,5'ine tekabül eden 13 bin 926 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir.

Tablo 15’te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,7%	7,2%
İmalat	2,1%	20,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	1,0%	14,6%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,6%	11,1%
İnşaat	1,0%	8,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	1,6%	16,9%
Ulaştırma ve Depolama	1,3%	13,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1,7%	18,2%
Bilgi ve İletişim	1,2%	18,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,4%	15,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,6%	12,8%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,9%	12,2%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1,6%	18,6%
Eğitim	0,5%	17,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1,1%	22,8%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	0,9%	12,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2,2%	20,2%
İSTANBUL	1,5%	16,9%

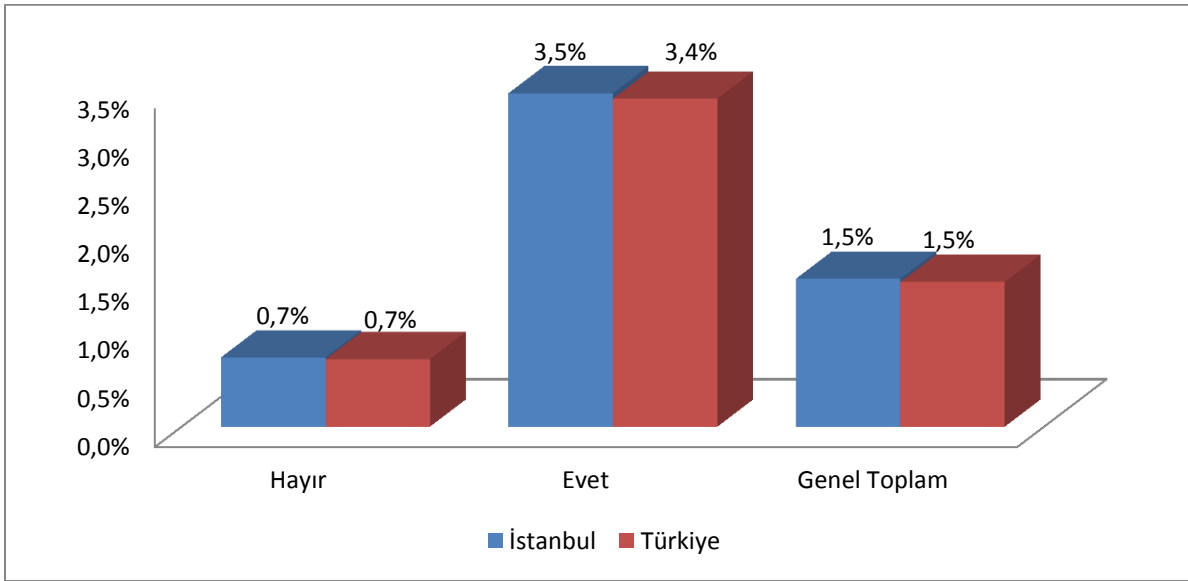
Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15’ten de görüleceği üzere İstanbul ilinde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiş olup, bu oran İstanbul ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 98,5 kişilik dolu kadronun yanında 1,5 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,2 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında yüzde 22,8 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, yüzde 20,8 ile İmalat ve yüzde 20,2 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri ön plana çıkan sektörlerdir. Bu sektörlerdeki yaklaşık her 5 işyerinden 1’inde açık iş bulunmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi “Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti” ile “İnşaat” sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

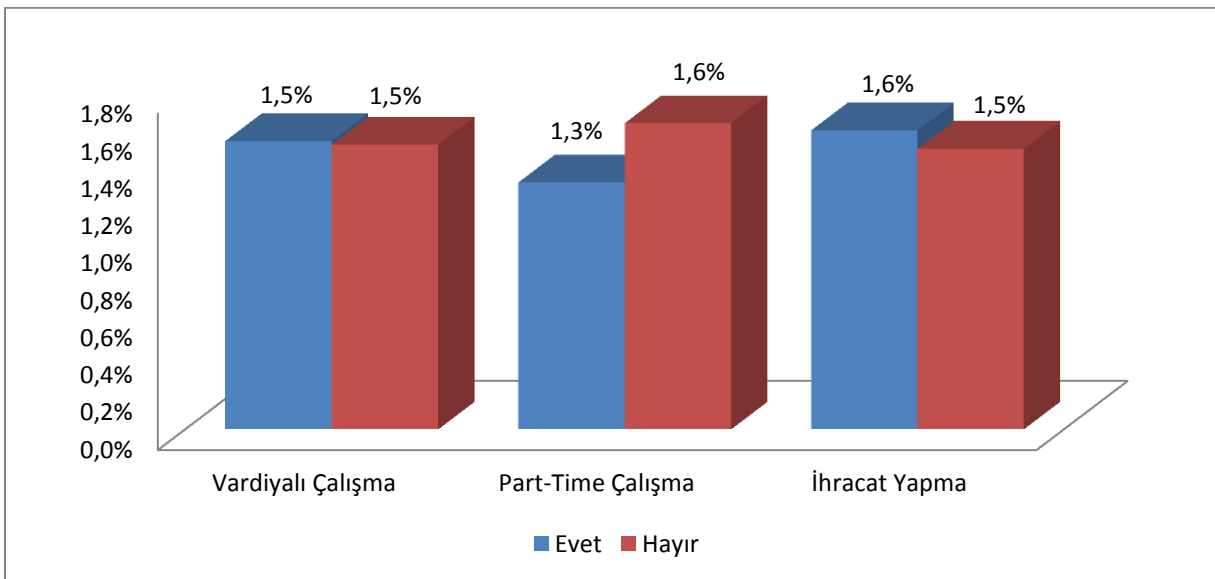
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,5; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,7 olarak gerçekleşmiştir. İstanbul ilinin bu oranları Türkiye ortalaması ile paralellik göstermektedir. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

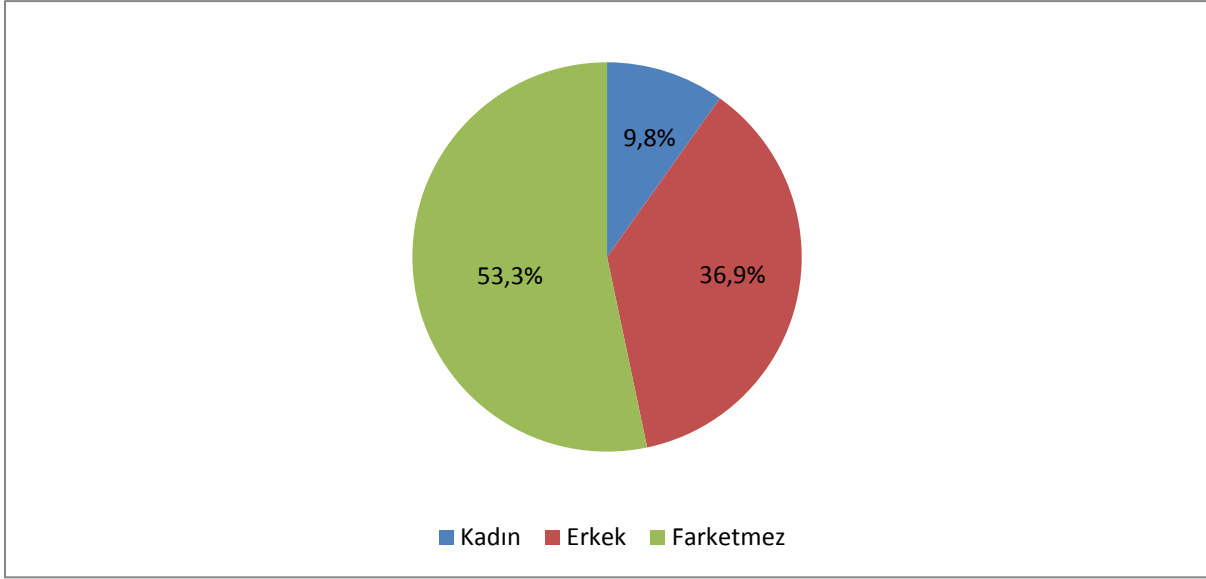
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,5, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,3, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,6'dır. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,6 iken, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir.

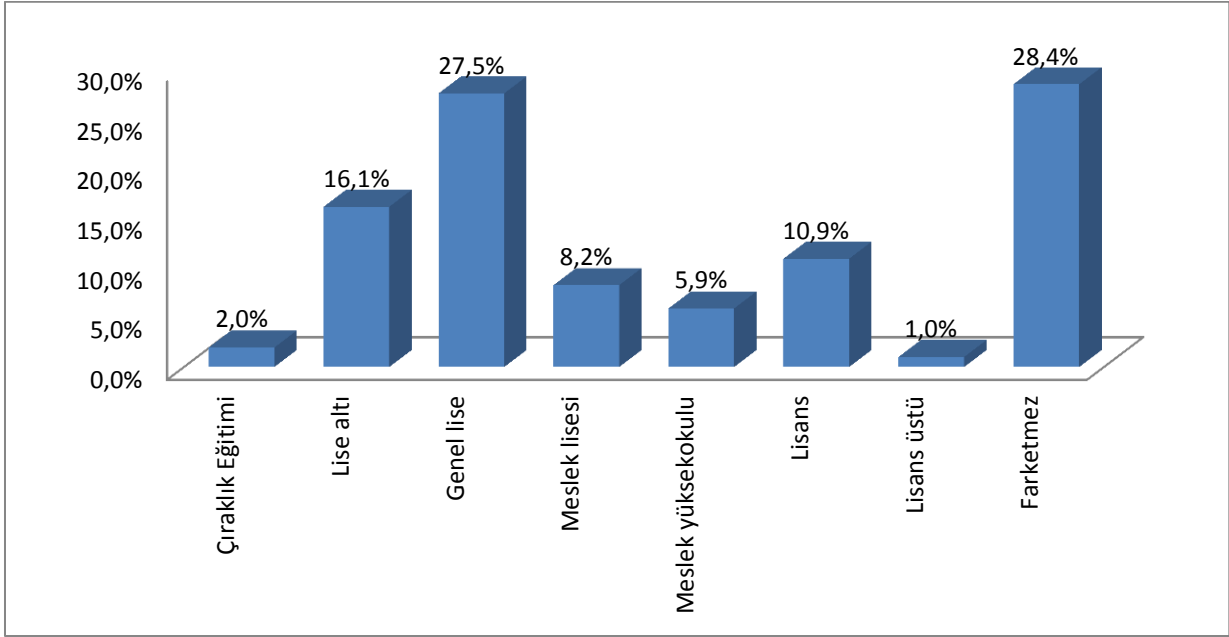
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise İstanbul ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 36,9'unda işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 9,8 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 53,3 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

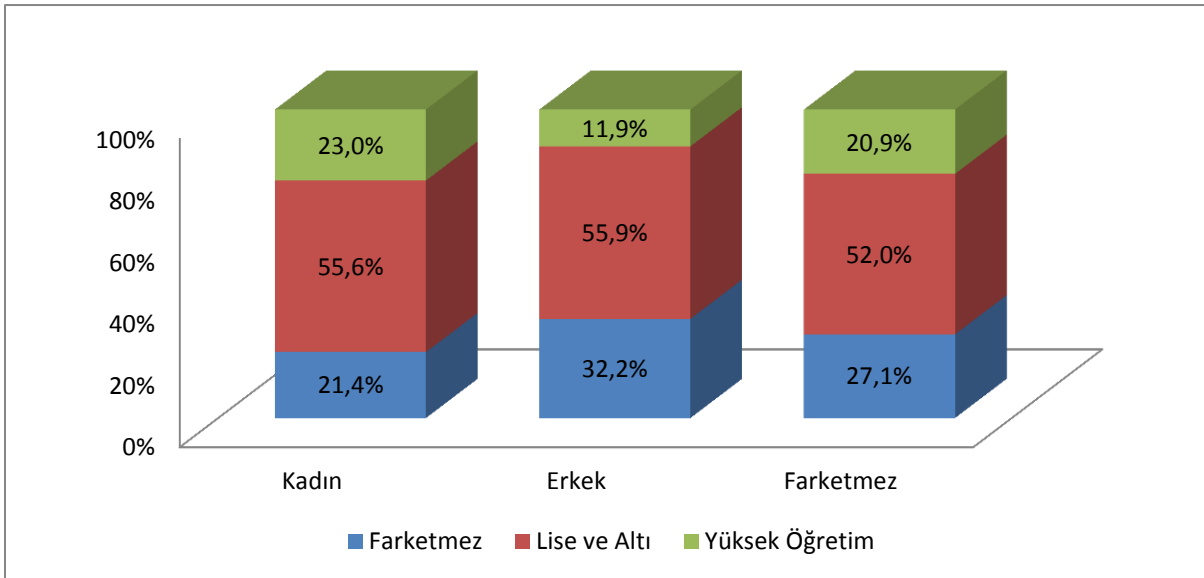

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

İstanbul ilindeki açık işlerin yüzde 28,4'ünde işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirterek işgücü talep etmiştir. İkinci sırada bulunan eğitim düzeyinde ise 27,5 oranla işverenler asgari genel lise mezunu, daha sonra yüzde 16,1 oranı ile lise altı seviyesi işgücü talep etmiştir. Kısaca açık işlerin yaklaşık yarısında genel lise ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20’de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda yüksek öğrenim seviyesinde işgücü talep edilmiş, lise ve altı seviyesinde de kadın ve erkek işgücü için talep birbirine çok yakın çıkmıştır. Şekilde öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, ve kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihinin erkeklere göre daha fazla göre daha fazla olmasıdır. Bu durum da eğitilmiş işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki “beyaz yakalı” istihdamın ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde kadın işgücü tercihinin daha ön plana çıktığının göstergesidir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16’da İstanbul ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörler göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

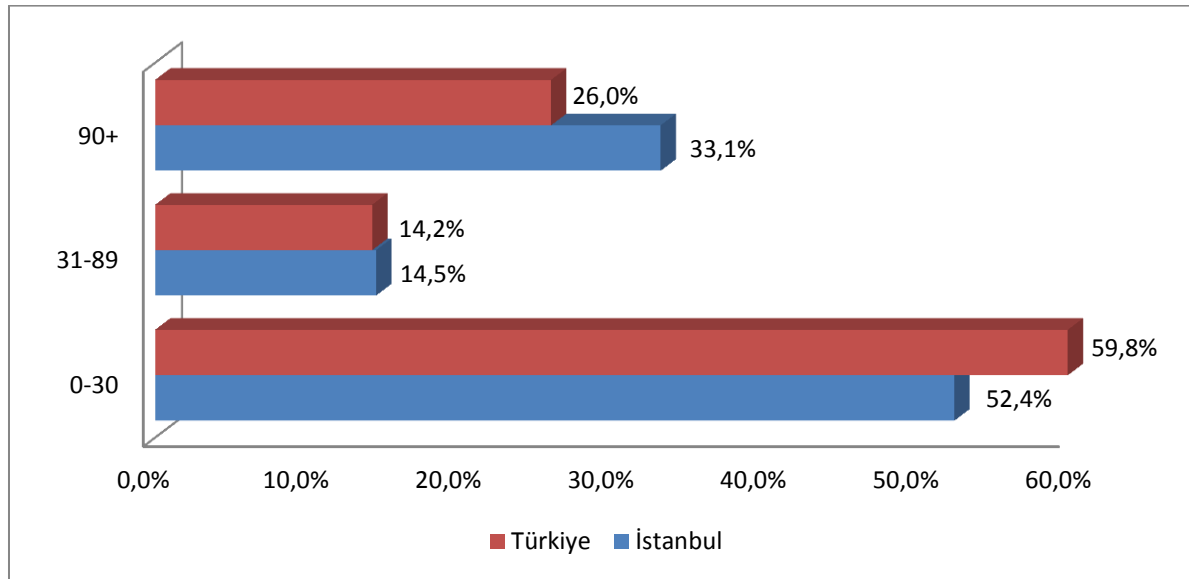
Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	56,5%	43,5%	0,0%
İmalat	43,9%	46,1%	10,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	0,0%	21,7%	78,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal.	50,0%	34,6%	15,4%
İnşaat	10,4%	50,0%	39,6%
Toptan ve Perakende Ticaret	15,3%	66,9%	17,8%
Ulaştırma ve Depolama	21,8%	43,6%	34,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	23,2%	74,7%	2,1%
Bilgi ve İletişim	13,5%	13,5%	73,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2,5%	22,9%	74,5%
Gayrimenkul Faaliyetleri	33,3%	25,0%	41,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	40,2%	59,8%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	23,3%	72,2%	4,5%
Eğitim	2,8%	31,0%	66,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5,9%	43,7%	50,4%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor	37,8%	37,8%	24,4%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	54,1%	43,2%	2,7%
İSTANBUL	28,4%	53,8%	17,8%

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerde yükseköğretim seviyesinde Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim sektörlerinde yüksek oranda talep verilmektedir. Bu durum bu sektörlerde nitelikli işlerin daha yoğun olduğunu göstermektedir. Lise ve altı eğitim seviyesinde Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yoğun olarak talepte bulunmaktadır.

Açık işlerde eğitim seviyesi Fark Etmez olarak talep verilen sektörlerde, özellikle Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faal. sektörlerinin yüzde 50'nin üstünde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunmaması aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; İstanbul ilinde açık işlerin yüzde 52,4'ü 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha düşük tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 14,5'tir. Bu oran da Türkiye geneline göre aynı seviye de olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer İstanbul'da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre yüksek kalmıştır. İstanbul'da işyerlerinin açık işlerini

doldurmakta zorlanmadığı ve sadece yüzde 33,1'lik bir kısmının 90+ gündür aramakta olduğu görülmüştür.

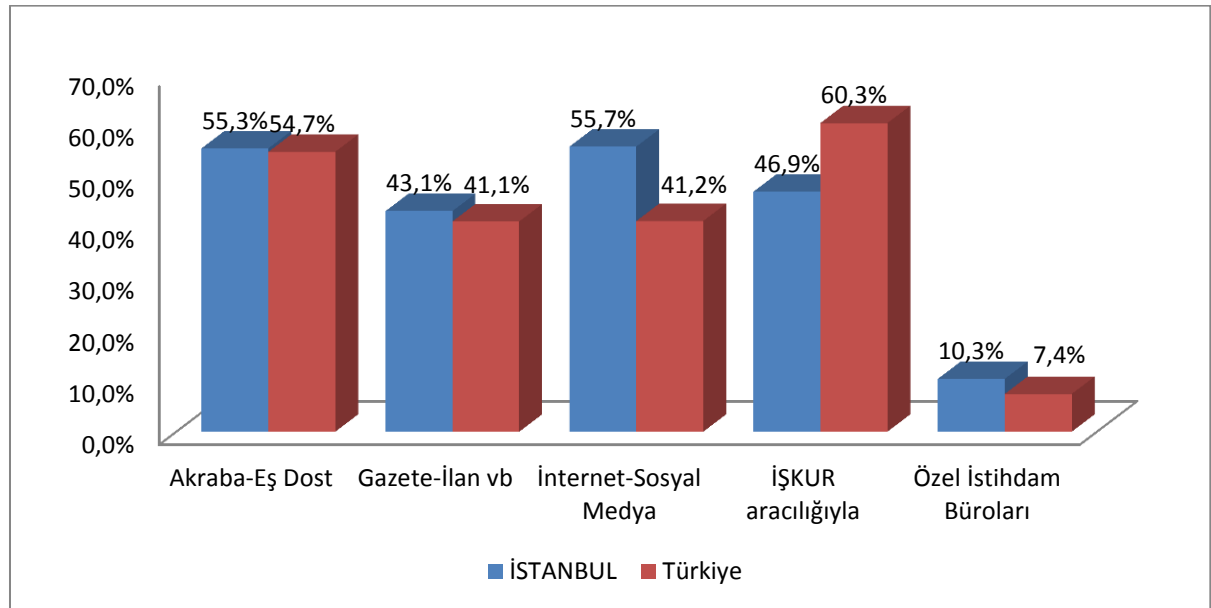
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	48,3%	48,6%	55,8%	52,4%
31-89	27,2%	14,6%	12,1%	14,5%
90+	24,5%	36,8%	32,2%	33,1%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 48,3 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 48,6 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 27,0, erkeklerde yüzde 19 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde ise erkekler kadınlara nazaran daha ön plandadır.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22’de İstanbul ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. İstanbul ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 46,9 gibi bir oranı İŞKUR’a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. İstanbul ilinde işverenler en çok İnternet-sosyal medya, daha sonra Akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Türkiye’de birinci sırada olan İŞKUR aracılığıyla eleman aramanın İstanbul’da üçüncü sırada olması İstanbul’da bir çok alternatif olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	78,6%	53,8%	45,6%	32,1%	1,5%
Lise Altı	55,6%	51,4%	36,8%	50,8%	2,8%
Genel Lise	51,8%	32,5%	70,7%	52,6%	7,8%
Meslek Lisesi	43,9%	57,1%	65,2%	59,3%	12,5%
Meslek Yüksekokulu	45,6%	45,3%	76,4%	39,9%	29,4%
Lisans	36,0%	40,3%	80,5%	30,3%	35,6%
Lisansüstü	9,6%	24,2%	90,6%	10,4%	66,4%
Fark etmez	71,3%	45,1%	34,8%	45,6%	1,4%
İSTANBUL	55,3%	43,1%	55,7%	46,9%	10,3%

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği ve Çıraklık eğitiminde açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost arama kanalını tercih ettiği görülmektedir.

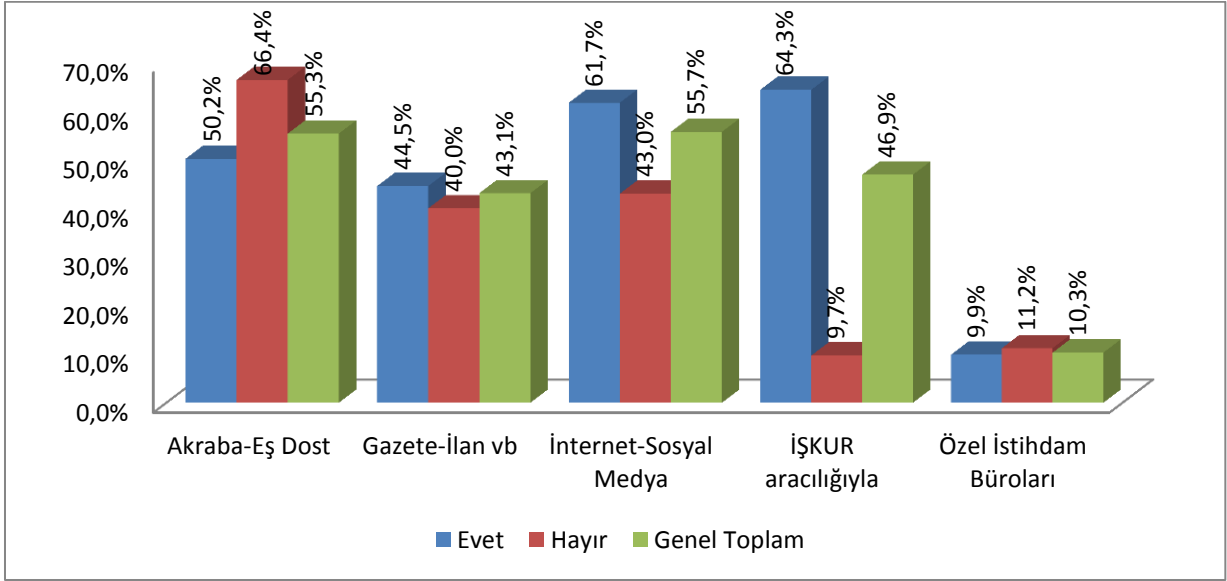
Lise altı seviyelerinde yüzde 55,6 ile akraba-eş-dost, yüzde 51,4 ile gazete-ilan vb ve yüzde 50,8 ile İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Genel Lise, Meslek Lisesi, Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Lisansüstü eğitim seviyelerinde en çok İnternet-sosyal medya kanalı ile işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır.

Fark etmez eğitim seviyesinde ise Akraba-eş dost aracılığıyla eleman arama ön plandadır.

Burada dikkat çekici olan nokta, eğitim seviyesi yükseldikçe İnternet-sosyal medya ve Özel istihdam büroları aracılığı ile eleman arayışında önemli bir yükselme görülmesidir.

Şekil 23’te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 64,3 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 9,7'de kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 9,9 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını yüzde 11,2 oranında kullanmışlardır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	İSTANBUL
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	1	2	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	2	1	4	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	3	3	2	3
Takım Çalışması	4	4	4	4	6	4
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	7	5	5	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	5	7	6	8	6
Bilgisayar kullanımı	7	6	6	7	3	7
Proje Tabanlı Çalışma	8	8	8	8	9	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	9	9	9	9	7	9
Yabancı Dil	10	10	10	10	10	10

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

İstanbul ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Satış ve Pazarlama becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Proje tabanlı Çalışma, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Yabancı Dil gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sadece Gazete-ilan vb. ve İşkur arama kanalı için ilk sırada değil ikinci sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.457
Hizmet ve Satış Elemanları	7.965
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.305
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	101
Profesyonel Meslek Mensupları	3.250
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5.066
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.204
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	6.586
Yöneticiler	646
Toplam	33.580

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 23,7'dir. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

İstanbul ili için tespit edilen yüzde 1,5 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2,6 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Hizmet ve Satış Elemanları ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grubu	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	2,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,9%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,4%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2,2%
Yöneticiler	0,6%
İSTANBUL	1,5%

Kaynak: İPA 2016

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Yöneticilerdir.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	19,2%	4,1%	7,4%	7,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	36,3%	11,5%	29,9%	23,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9,3%	15,8%	11,4%	12,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,4%	0,3%	0,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	7,4%	3,3%	14,5%	9,7%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6,0%	30,8%	5,9%	15,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Prof. Mes. Mensupları	5,0%	11,9%	8,7%	9,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	16,5%	21,4%	19,0%	19,6%
Yöneticiler	0,2%	0,8%	3,0%	1,9%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde buldukları açık işlerinde yüzde 36,3 oranında Hizmet ve Satış Elemanları; yüzde 19,2 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 16,5 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve yüzde 9,3 oranında ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 0,4'ü bu meslek grubunda verilmiştir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci sırada Bilgisayar kullanımı gelmiştir. Daha sonra ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği daha sonra Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması,

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları Meslek Grubunda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik,

Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda İlk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmekte olup Bilgisayar Kullanımı ikinci sırada ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) üçüncü sırada,

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik,

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe,

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ise ilk iki sıralamada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik,

Yöneticiler meslek grubunda İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnişiyatif Alabilme ve Satış ve Pazarlama Becerisi becerileri ön plana çıkmıştır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	3	3	1	1	1	1	1	4	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	2	1	2	9	2	3	2	8	2
İletişim ve İfade Yeteneği	1	1	4	4	4	5	2	4	1	3
Takım Çalışması	7	5	2	3	8	3	6	3	5	4
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	4	7		10	9	5	8	3	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	7	5		7	4	7	5	2	6
Bilgisayar kullanımı	2	9	9		2	8	4	9	9	7
Proje Tabanlı Çalışma	10	6	6	5	5	6	8	6	10	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	8	8	8		3	7	9	7	7	9
Yabancı Dil	9	10	10		6	10	10	10	6	10

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	41,4%	37,0%	69,8%	42,1%	18,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	55,9%	37,4%	78,0%	63,7%	5,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	60,4%	42,8%	45,2%	42,9%	2,8%
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	92,6%	2,5%	38,6%	4,9%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	25,5%	41,0%	73,3%	24,3%	40,6%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	67,1%	42,3%	40,5%	51,9%	5,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	44,9%	32,6%	59,0%	39,0%	17,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	68,8%	56,6%	28,5%	45,6%	2,4%
Yöneticiler	34,2%	75,5%	91,3%	17,0%	26,4%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 63,7'si İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İnternet-sosyal medya diğeri de Akraba-eş dost arama kanalıdır.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Takım Çalışması	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Bilgisayar kullanımı	Proje Tabanlı Çalışma	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Yabancı Dil
Satış Danışmanı	6	4	2	3	1	8	5		7	9
Güvenlik Görevlisi	1	2	4	7		5	6	3		
Makineci (Dikiş)	1	2	4	3	6	5		8	7	
Garson (Servis Elemanı)	3	1	2	5	7	6	10	9	4	8
Temizlik Görevlisi	4	1	2	3		7		5	6	
Beden İşçisi (Taşıma,Yükleme-Boşaltma)	4	1		3		2				
Beden İşçisi (Genel)	6	1	3	2	7	4		5		
Pazarlamacı	1	7	2	9	3	8	6		4	5
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	1	2	4	3	8	5		6	7	
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	6	7	1	9	3	5	2		8	4

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te İstanbul ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Satış Danışmanı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Satış ve Pazarlama becerisi yer almaktadır. Güvenlik Görevlisi ve Makineci (Dikiş)mesleklerinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Garson (Servis Elemanı), Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Taşıma,Yükleme-Boşaltma) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri için ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk önceliktir. Pazarlamacı ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) mesleklerinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği becerisi ön plana çıkmaktadır.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Hostes (Uçak Kabin Memuru)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Makineci (Dikiş)
Cilt Bakım ve Güzellik Meslek Elemanı	Şoför-Yük Taşıma	Satış Danışmanı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Kozmetik Ürünleri Satış Elemanı	Güvenlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Makineci (Dikiş)	Elektrikçi (Genel)	Temizlik Görevlisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Beden İşçisi (Genel)
Muhasebeci	Aşçı	Pazarlamacı
Temizlik Görevlisi	Gaz Altı Kaynakçısı	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Kasiyer	Sihhi Tesisatçı	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Sekreter	Elektrik Teknikeri	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı, Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Pazarlamacı, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi Elemanıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde buldukları en fazla açık iş olan mesleklerin başında Hostes(uçak kabin memuru), Cilt bakım ve güzellik meslek elemanı, Çağrı merkezi müşteri temsilcisi ve Kozmetik ürünleri satış elemanı meslekleri gelmektedir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan mesleklerin başında da fiziksel kuvvete dayalı Beden İşçisi mesleğinin yanında Şoför-Yük Taşıma, Güvenlik Görevlisi ve Elektrikçi (genel) meslekleri gelmektedir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	3	2
İletişim ve İfade Yeteneği	1	4	2	3
Takım Çalışması	5	3	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	5	6	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	4	9	5	6
Bilgisayar kullanımı	6	8	7	7
Proje Tabanlı Çalışma	10	6	8	8
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	9	7	9	9
Yabancı Dil	7	10	10	10

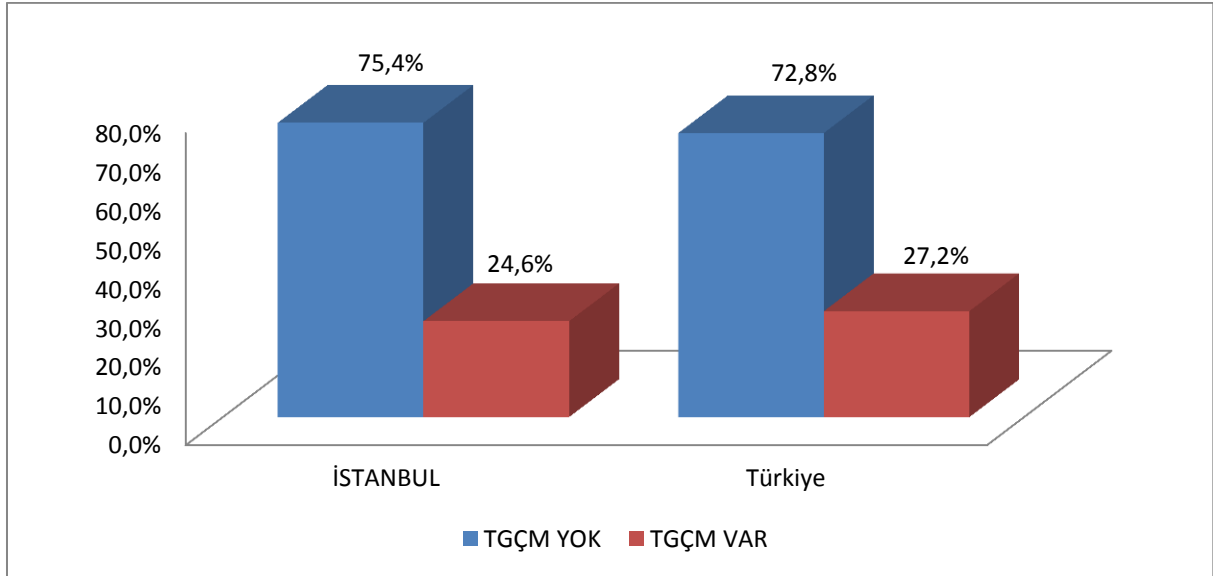
Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik İletişim ve İfade Yeteneği becerisi iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci öncelik de İletişim ve İfade Yeteneği becerisi olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle İstanbul ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışana temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

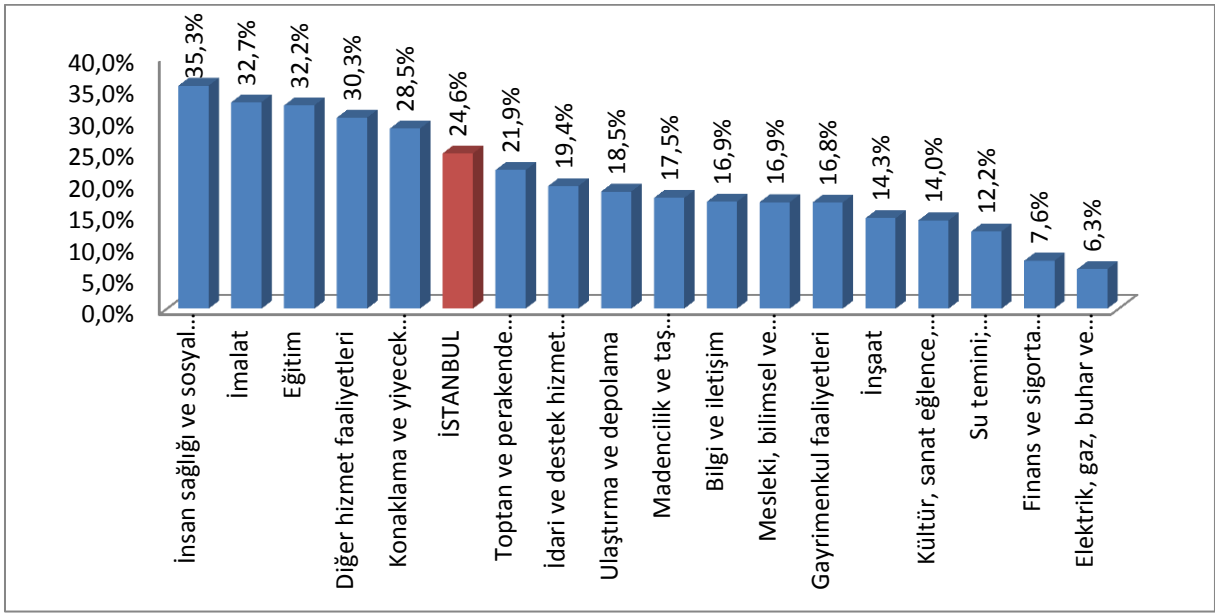
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. İstanbul ilinde ise 20+ istihdamlı 33 bin 615 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 8 bin 257 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 24,6 ile İstanbul ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde her 4 işyerinden yaklaşık 1'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin sektörlere göre dağılımına bakıldığında; yüzde 35,3 oranı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, yüzde 32,7 oranı ile İmalat, yüzde 32,2 oranı ile Eğitim, yüzde 30,3 oranı ile Diğer Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 28,5 oranı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri İstanbul ili ortalamasının üzerinde görülmektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

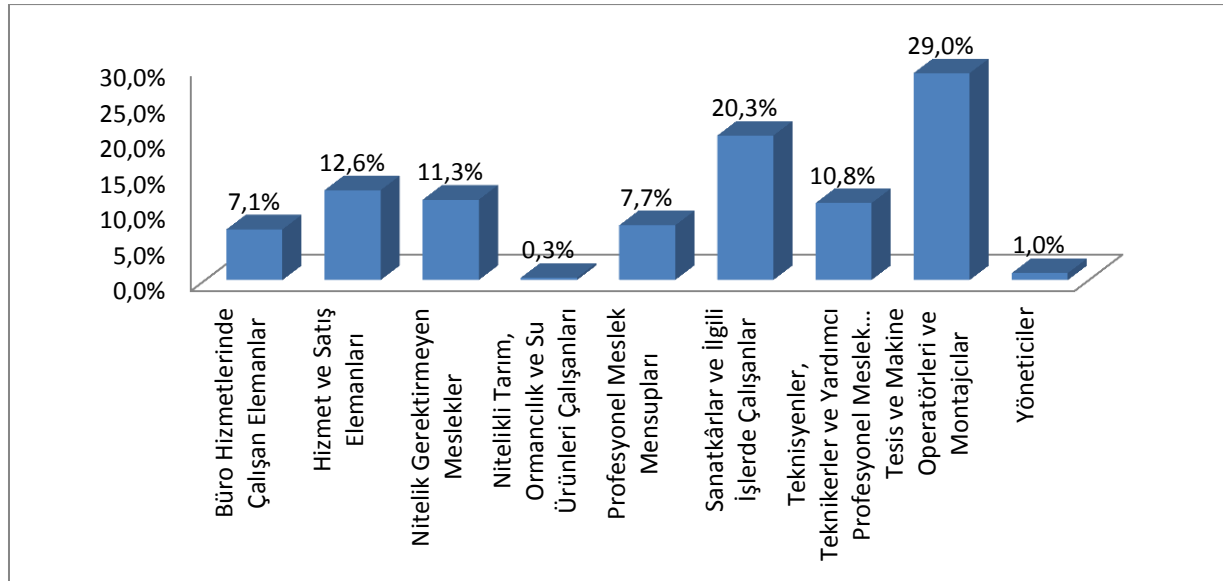
Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Madencilik ve Taş Ocaklığı	92
İmalat	18.116
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	40
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	71
İnşaat	2.617
Toptan ve Perakende Ticaret	4.891
Ulaştırma ve Depolama	1.288
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2.510
Bilgi ve İletişim	374
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	120
Gayrimenkul Faaliyetleri	127
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1.418
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3.023
Eğitim	594
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.006

Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	93
Diğer Hizmet Faaliyetleri	656
Toplam	37.036

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde 37 bin 36 kişinin temininde günlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde günlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde günlük çektiği eleman sayısı, İstanbul ilinde toplam temininde günlük çekilen sayının yüzde 62,1 'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde günlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki İstanbul ilinde toplam çalışanların yüzde 49'u bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok günlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Günlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde meslek gruplarına göre temininde günlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 10 bin 743 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde günlük çekilen kişilerin yüzde 29'u bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde günlük çekilme oranı en yüksek sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun olması, bu meslek

grubunun ihtiyaçlarının sadece İstanbul ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de İstanbul ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Makineci (Dikiş)	8,5%
Garson (Servis Elemanı)	2,6%
Güvenlik Görevlisi	2,4%
Müşteri Temsilcisi	2,0%
Satış Danışmanı	1,9%
Temizlik Görevlisi	1,8%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	1,8%
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	1,7%
Beden İşçisi (taşıma, yükleme-boşaltma)	1,4%
Paketleme İşçisi (Gıda)	1,3%

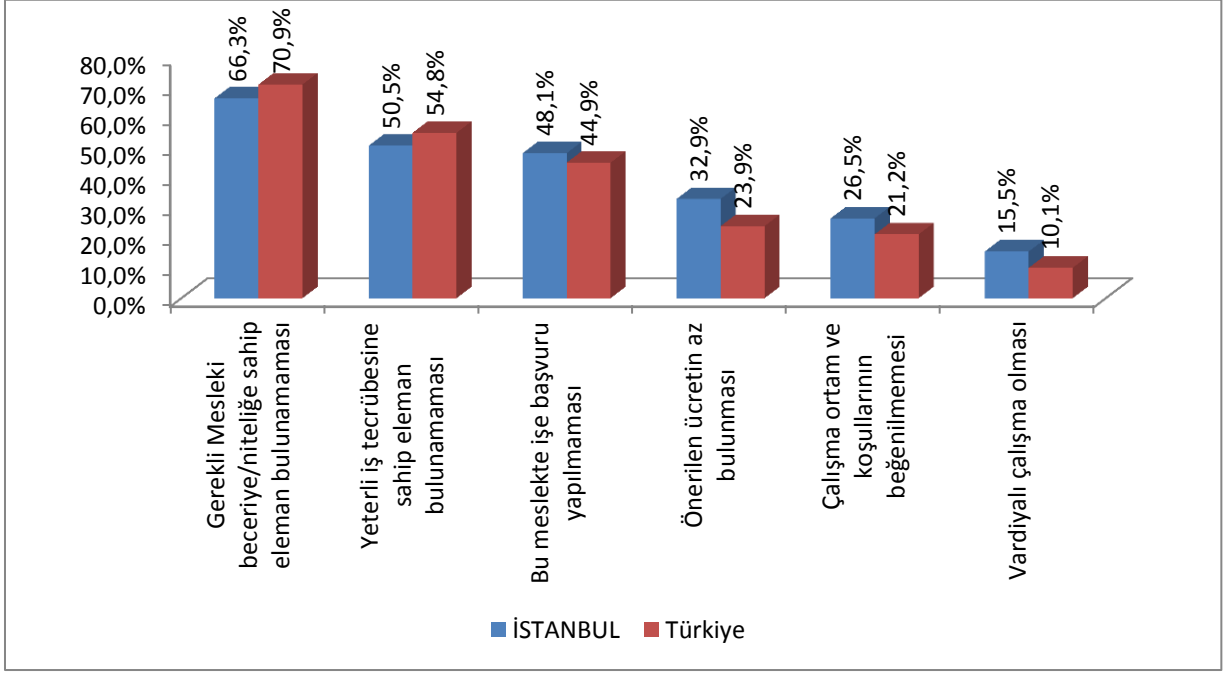
Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 3 bin 132 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 979 kişi ile Garson (Servis Elemanı), 875 kişi ile Güvenlik Görevlisi meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi, Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) olmak üzere toplam yedi mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. İstanbul ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi, Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Ortacı/Ayakçı (Tekstil) ve Beden İşçisi (taşıma, yükleme-boşaltma) mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

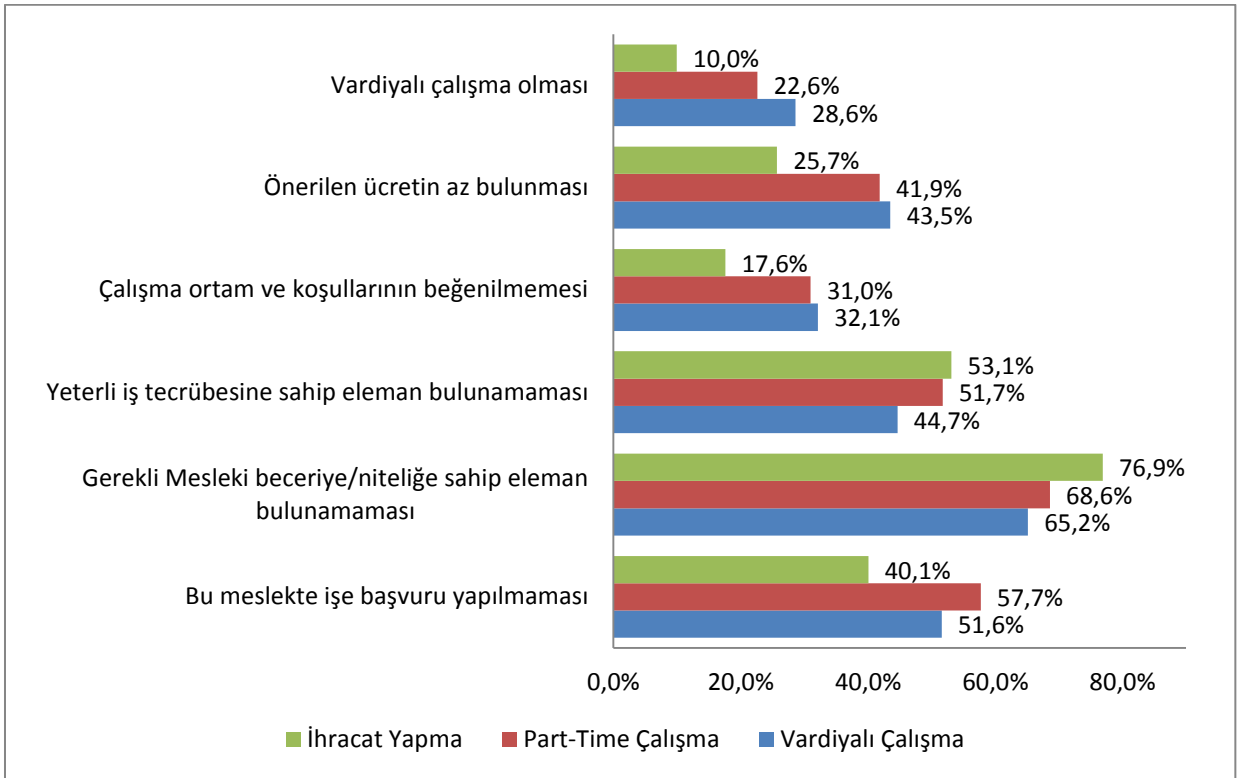
Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gereklİ Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gereklİ Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 76,9 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca İstanbul ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	40,1%	81,0%	48,9%	20,6%	24,1%	13,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	59,6%	65,1%	53,6%	17,0%	42,3%	26,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	52,5%	45,0%	23,0%	43,1%	45,3%	25,7%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	58,8%	41,2%	23,6%	0,0%	29,5%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	32,6%	71,9%	50,7%	12,7%	21,3%	2,3%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	49,1%	77,2%	57,7%	21,5%	26,0%	7,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	42,9%	78,7%	63,0%	27,1%	28,0%	14,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	49,3%	58,6%	49,9%	32,7%	35,7%	16,9%
Yöneticiler	22,8%	48,3%	80,4%	29,7%	40,7%	21,4%
İSTANBUL	48,1%	66,3%	50,5%	26,5%	32,9%	15,5%

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan yedi tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları güçlük çekilme nedeni olarak Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi ve Vardiyalı Çalışma Olması neden olarak işaretlenmiştir. Yöneticiler meslek grubunda ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması dikkat çeken ayrı bir husustur.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında yüz yüze görüşülerek doldurulan işyeri bilgi formlarına verilen cevaplara göre, temininde güçlük çekilme sebebinin geçmiş yıllarda da olduğu gibi çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Makineci (Dikiş)	65,1%	40,0%	49,2%	30,6%	31,6%	2,4%
Garson (Servis Elemanı)	46,1%	54,9%	41,6%	12,7%	47,4%	27,3%
Güvenlik Görevlisi	72,4%	66,0%	68,3%	38,7%	62,7%	41,7%
Müşteri Temsilcisi	73,9%	90,1%	28,3%	8,6%	12,3%	5,5%
Satış Danışmanı	64,3%	40,1%	29,5%	9,9%	14,9%	0,7%
Temizlik Görevlisi	61,0%	68,6%	52,4%	47,4%	64,5%	34,6%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	5,9%	93,0%	46,2%	3,0%	0,0%	1,1%
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	43,3%	44,1%	30,0%	22,8%	38,6%	0,0%
Beden İşçisi (taşıma, yük.- boşaltma)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Paketleme İşçisi (Gıda)	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%
İSTANBUL	48,1%	66,3%	50,5%	26,5%	32,9%	15,5%

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Garson (Servis Elemanı), Müşteri Temsilcisi, Temizlik Görevlisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Ortacı/Ayakçı (Tekstil) meslekleri olmak üzere toplam on meslekten beş tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinde Önerilen Ücretin Az Bulunması neden olarak belirtilmemiştir. Diğer yandan Beden İşçisi (taşıma, yükleme-boşaltma) mesleğinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Bu Meslekte Başvuru Yapılmaması dışında neden belirtilmemiştir. Paketleme İşçisi (Gıda) mesleğinde ise Bu Meslekte Başvuru Yapılmaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedenleri hariç diğer nedenlerin tamamının seçilmesi göze çarpan başka bir husustur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmalarında da bu doğrultuda işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde İstanbul ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7’si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İstanbul ilinde işverenlerin yüzde 16,2 ‘si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde ve İstanbul ilinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı ülke genelinde yüzde 3,9 olup, İstanbul ilinde yüzde 4,3 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	9,3%	3,1%	48,5%	39,2%
İmalat	18,2%	5,6%	42,3%	33,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6,3%	2,1%	35,4%	56,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	13,3%	0,0%	43,3%	43,3%
İnşaat	14,1%	3,1%	49,5%	33,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	16,5%	3,5%	43,1%	36,9%
Ulaştırma ve Depolama	12,2%	3,9%	41,0%	42,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	15,9%	4,2%	45,8%	34,1%
Bilgi ve İletişim	16,2%	0,8%	47,7%	35,4%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15,2%	2,8%	37,2%	44,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	12,0%	6,4%	38,4%	43,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	15,1%	2,9%	49,4%	32,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	14,9%	7,0%	41,7%	36,4%

Eğitim	16,5%	3,5%	35,7%	44,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	13,2%	1,5%	41,9%	43,4%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	8,6%	3,2%	38,7%	49,5%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	25,2%	2,5%	37,0%	35,3%
İSTANBUL	16,2%	4,3%	43,7%	35,9%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Diğer Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Eğitim ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde olduğu görülmektedir.

Sektörel bazda azalış beklentisi fazla olmamakla birlikte, işyerlerinin çoğunlukla fikrim yok ve değişmeyecek şeklinde beyan verdikleri görülmektedir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Madencilik ve Taş Ocaklığı	292	6,2%
İmalat	14.736	2,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlerendirme retimi ve Dağıtımı	116	1,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	159	1,3%
İnşaat	7.308	4,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	8.746	2,1%
Ulaştırma ve Depolama	1.231	0,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2.167	1,7%
Bilgi ve İletifim	1.064	2,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	928	0,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	102	0,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1.702	1,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11.707	5,2%
Eğitim	316	0,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	703	1,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	40	0,4%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	873	4,7%
İSTANBUL	52.190	2,4%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs döneminde göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup İstanbul 'da ise bu oran, yüzde 2,4 olup ülke genelinin altında kalmıştır.

İstanbul iline bakıldığında tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerindeki artıştan kaynaklanacağı

öngörülmektedir. Öyle ki İstanbul 'da beklenen 52 bin 190 kişilik istihdam artışının yüzde 50'den fazlasının bu iki sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerine ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.182	0,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	16.654	4,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6.906	2,7%
Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları	344	9,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	5.436	1,5%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	7.618	3,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4.083	1,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	8.661	2,9%
Yöneticiler	306	0,3%
İSTANBUL	52.190	2,40%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. İstanbul ilinde ise ilk sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarında beklenmektedir. Bu dört meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, İstanbul ilinde beklenen tüm artışın yüzde 76,3 'ünü oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 1,2'sini oluşturmaktadırlar.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunu ilk sıraya yükseltmektedir. Yöneticiler meslek grubu ise net istihdam değişimi ile paralel olarak yüzde 0,3 net istihdam değişim oranı ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Güvenlik Görevlisi	Gemi Onarım İşçisi
Makineci (Dikiş)	Plastik Mamuller Montaj İşçisi
Beden işçisi (Genel)	Deri İşçisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Alüminyum İmalat İşçisi
Satış Danışmanı	Soğuk Demirci
Usta Öğretici (Giyim ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanlığı)	Üretim Planlama Memuru
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Depo İşçisi (Elleçleme)
Madenci (Genel)	Gözlük Çerçeve İmalatçısı
Şoför-Yük Taşıma	Altın Bilezik İmalatçısı
Sigortacılık Meslek Elemanı	Profesyonel Sporcu

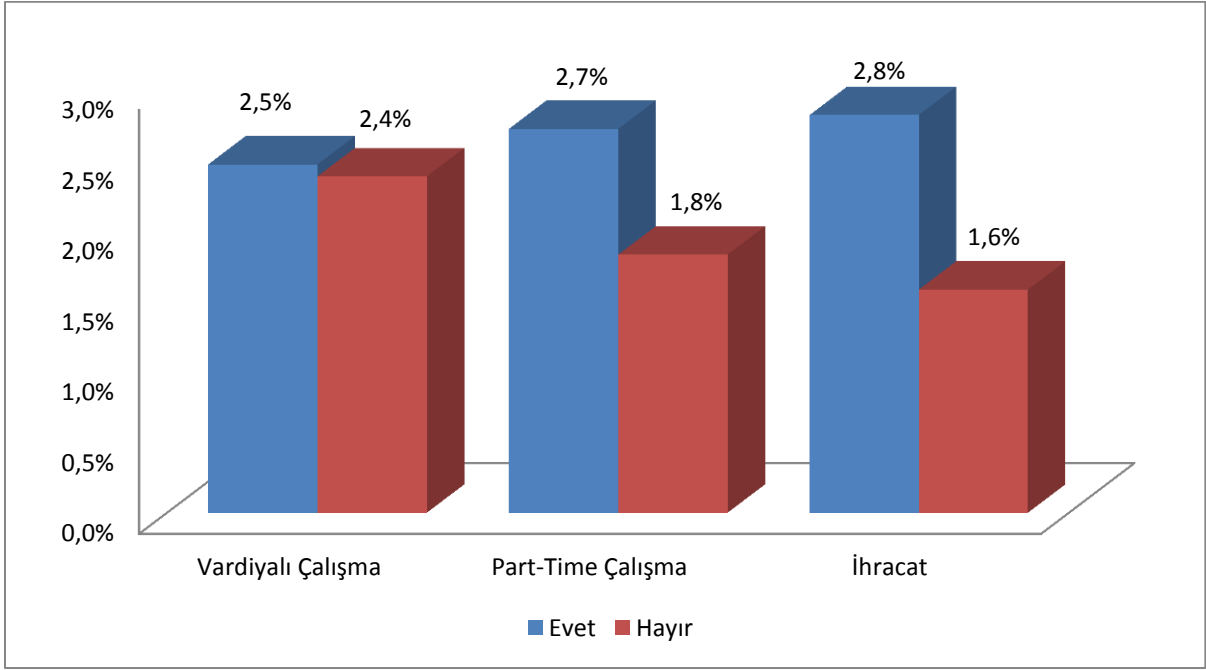
Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat), Satış Danışmanı meslekleri olup, Gemi Onarım İşçisi, Plastik Mamuller Montaj İşçisi, Deri İşçisi, Alüminyum İmalat İşçisi, Soğuk Demirci mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Güvenlik Görevlisi, Beden işçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat) ve Satış Danışmanı istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan İstanbul ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra İstanbul ilinde istihdam artışı beklenen Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat), Satış Danışmanı ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu doğrultuda hem İstanbul ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

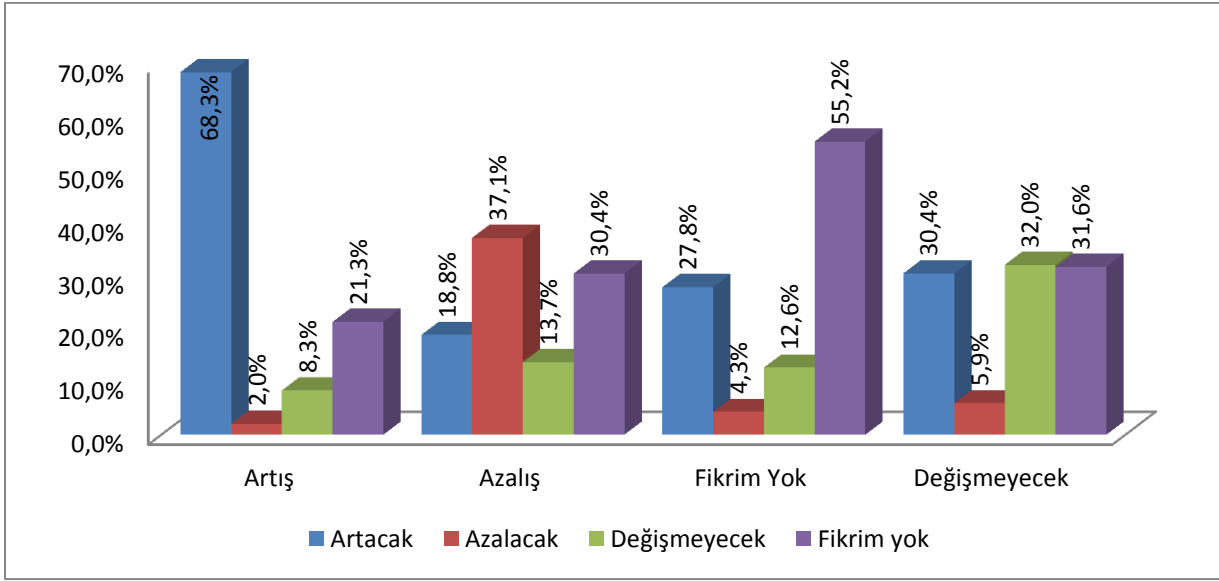
Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma üzere üç özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. İstanbul ili için yüzde 2,4 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünde de daha yüksek olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüzdeki dönem, bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Türkiye geneli için ise 20 + istihdamlı işyerleri için ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha düşük olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

İstanbul ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştüğü görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 16,2'sini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 68,3 'ünün beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 2'sinin ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 2'sinin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 4,3'ünü oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 37,1' i beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 18,8'i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 35,9 'unu oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 32,0'lik kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 43,7'lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 31,6'sı uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu doğrultuda araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

İstanbul İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2016 yılında İstanbul’ da gerçekleştirilmiş olan Talep Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizlikleri gidermeye, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca Talep Araştırması kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının bir diğer adımı olan eğitim programları ve kursların düzenlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasası birçok açıdan henüz tam anlamıyla analiz edilememiştir. Bunun nedeni olarak işgücü piyasasını arz yönüyle ele aldığımızda il düzeyinde veri eksikliği mevcuttur. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından 2007 yılından beri tüm iller bazında işgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibarıyla karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Türkiye İstatistik Kurumunun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarına göre 2015 yılında İstanbul’da istihdam edilenlerin sayısında önceki yıla göre işgücüne katılım oranı 1,7 puan artmış, işsizlik oranı 1,0 puan artarak yüzde 12,9’a yükselmiş istihdam oranı ise 1,0 puan artarak yüzde 47,4’ e yükselmiştir.

8 Nisan – 6 Mayıs 2016 döneminde alan çalışması gerçekleştirilen “Türkiye İşgücü Piyasası Araştırması” kapsamında elde edilen sonuçlara göre; İstanbul’da ki işyerlerinde çalışanların yüzde 31,4’ü kadın, yüzde 68,6’sı erkektir. İşyeri sayısı ve çalışanın en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. Kadınlarda da erkeklerde de en fazla çalışılan sektör, İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler , Eğitim ve Finans sektörlerinde çalışan kadın sayısı aynı sektörlerde çalışan erkek sayısından fazladır. İşyerlerinde ortalama 64 kişi çalışmaktadır.

İstanbul’ da referans dönemi içerisinde açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 16,9’dur. Bu işyerlerinde 33 bin 580 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık iş İmalat sektöründe bulunmaktadır. İmalat sektörünün arkasından en fazla açık işin bulunduğu sektör Toptan ve Perakende Ticaret ‘dir.

Sektörel olarak açık iş oranlarına bakıldığında açık iş oranının en yüksek olduğu sektör Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Açık iş Oranının en düşük olduğu sektör ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörüdür.

Meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında en fazla çalışan sayısına sahip ilk üç meslek grubunda açık işlerin dağılımının paralellik göstermediği görülmektedir. Açık işlerin dağılımın en fazla görüldüğü ilk üç sıradaki Hizmet ve Satış Elemanları , Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları açık işlerin yüzde 60’ına yakınına oluşturmaktadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları sırasıyla Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları , Hizmet ve Satış Elemanları ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur.

En fazla açık iş Makineci (Dikiş) mesleğindedir. İstanbul'da Makineci (Dikiş) mesleğinden sonra en fazla açık iş Satış Danışmanı, Güvenlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde görülmektedir.

Söz konusu açık işler için işyerleri tarafından talep edilen eğitim düzeyleri yüzde 53,8 oranı ile Lise Altı, yüzde 28,4 oranı ile Farketmez ve yüzde 17,8 oranı ile Yükseköğretim seçeneğidir. Başka bir deyişle, işyeri sahipleri açık iş bulunduğunu belirttikleri mesleklerin yarısından fazla Lise Altı eğitim düzeyi aradıklarını belirtmektedirler. İşverenlerin açık işlerde talep edilen becerilerde ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve sonrasında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir.

Açık işlerin karşılanma yollarına bakıldığında en fazla İnternet - Sosyal Medya ve Akraba-Eş Dost arama kanallarının kullanıldığı görülmektedir.

2016 yılı içerisinde 8 bin 257 işyerinde 37 bin 36 kişinin temininde güçlük çekildiği görülmüştür. Temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sıralarda Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Güvenlik Görevlisi bulunmaktadır.

İşveren tarafından doldurulan işyeri bilgi formlarından temininde güçlük çekilme sebebinin çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Bunun nedenin işyeri bilgi formunda soruların işveren tarafından cevaplanması gösterilebilir.

İstanbul'da işverenler tarafından güçlük çekilme nedeni olarak Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması , Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması yer almaktadır.

İstihdam beklentilerine sektörel olarak baktığımızda yüzde 16,2 oranında istihdam artışı beklenmektedir. 2017 Nisan-Mayıs tarihi itibarıyla en fazla artış beklentisi olarak Diğer Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Eğitim ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde en fazla istihdam artışı beklenmektedir. Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat)meslekleri ilk sıralarda görülmektedir.

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörü sahibi olmanın en büyük faydası Aktif İşgücü Politikalarını bu mesleklere yöneltmektir. Bu sayede istihdamın artırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına doğrudan katkı sunulmaktadır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonucunda işverenlerin istihdam beklentilerinin olumlu olması, işverenlerin gelecek dönemlerde işgücüne ihtiyaç duyacağını göstermektedir. İşverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücü talebinin ve elimizde bulunan işgücü arzının eşleştirilmesinde olumlu sonuçlar alınabilmesi, hazırlanan rapor, yapılan analiz ve değerlendirmeler doğrultusunda il düzeyinde işgücünün yetiştirilmesi için gerçekleştirilecek faaliyetler ve kurum düzeyinde oluşturulacak olan aktif istihdam politikaları ile mümkün olabilecektir.

İşgücü piyasasında kadınların ve genç işsizlerin istihdama katılım oranlarını artırmak için, aktif işgücü piyasası politikalarında kadınlara önem verilerek teşvik paylarının artırılması, genç ve kadın işsizlerin mesleki eğitim programlarıyla daha nitelikli hale gelmesini sağlayarak işgücü piyasası koşullarına hazır hale getirilmelidir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

İŞKUR, 2016 İşgücü Piyasası Araştırması

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No

.....

İşyerinin Yasal Unvanı

.....

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	.....
MAHALLE	.....
CADDE/SOKAK	.....
İÇ/DIŞ KAPI NO	.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA	.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:	Unvanı : .....
Tarih :	Telefonu : .....
E-Posta :	İmza/Kase: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet

Hayır

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi

İşbaşı Eğitim Programları

Çalışanların Mesleki Eğitimi

Mesleki Eğitim Kursu

Kısa Çalışma Ödeneği

Danışmanlık ve Yönlendirme

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet

Hayır

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet

Hayır

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet

Hayır

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1) Eleman aramıyoruz 9. Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıralıklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler*			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz**			Açık İşiniz İçin Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz?
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni*					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak Azalacak Değişmeyecek Fikrim Yok

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak Daha kötü olacak Değişmeyecek Fikrim Yok

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm Hayır, düşünmem

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak Azalacak Değişmeyecek

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak Kadın İstihdamını Azaltacak Değişmeyecek

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığımız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADİYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DIYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792

KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANIYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	11.531	4.684	72.751	88.966

EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığıнын ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan - 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için “işyeri cevapsızlık formu” doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayrııcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü,

öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.